

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΑΡΘΡΟ 9 ΚΑΙ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ**

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Λέφα Σταυρούλα

**Όνοματεπώνυμο: ΔΟΣΤΟΥ ΑΝΤΩΝΙΑ
Α.Μ.: 163/05**

Θεσσαλονίκη, 2012

1. Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
1. 1 ΦΟΡΟΣ.....	8
1. 2 ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	9
1. 3 ΠΗΓΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	11
1. 4 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΘΡΟΥ 9	12
ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΦΟΡΟΥ.....	14
ΤΟ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟ ΟΡΙΟ.....	17
ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟΥ.....	18
ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	20
ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΕΚΠΙΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ	22
ΔΑΠΑΝΕΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ	22
ΤΟΚΟΙ.....	25
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ.....	27
ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΜΕΤΑΞΥ ΣΥΖΥΓΩΝ	27
ΔΩΡΕΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΙΕΣ.....	28
ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	30
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ.....	31
ΔΙΔΑΚΤΡΑ	31
ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΦΟΡΟΥ	33
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ	34
ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΩΝ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ.....	34
ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΕΚΠΙΠΤΟΥΝ ΟΛΙΚΑ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ.....	35
ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ	36
ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ.....	37
1. 5 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ 2011 ΜΕ 2012	38
1. 6 ΈΝΤΥΠΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ	40
2. 1 ΤΕΚΜΗΡΙΑ.....	47

2. 2 ΕΙΔΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ	47
2. 3 ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	48
ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	49
ΤΙΜΕΣ ΖΩΝΗΣ	51
ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	52
ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	52
ΕΠΙΒΑΤΙΚΑ Ι.Χ.	54
ΚΥΒΙΣΜΟΣ.....	55
ΠΑΛΑΙΟΤΗΤΑ	56
ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΓΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ Ι.Χ.- ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ	56
ΑΝΤΙΚΕΣ-ΑΝΑΠΗΡΙΚΑ.....	57
ΑΚΙΝΗΣΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	57
ΣΥΓΚΥΡΙΟΤΗΤΑ.....	57
ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	58
ΟΙΚΙΑΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ, ΔΑΣΚΑΛΟΙ, ΟΔΗΓΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	58
ΣΚΑΦΗ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	59
ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΑ ΣΚΑΦΗ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ, ΤΑΧΥΠΛΟΑ ΚΑΙ ΜΗ.....	60
ΙΣΤΙΟΦΟΡΑ Η ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΑ Η ΜΙΚΤΑ ΣΚΑΦΗ ΜΕ ΧΩΡΟ ΕΝΔΙΑΙΤΗΣΗΣ.....	61
ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΓΙΑ ΣΚΑΦΗ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ.....	63
ΠΑΛΑΙΟΤΗΤΑ ΣΚΑΦΩΝ	63
ΠΛΟΙΑ ΑΠΟ ΞΥΛΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	64
ΑΚΙΝΗΣΙΑ ΣΚΑΦΟΥΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ	64
ΜΟΝΙΜΟ ΠΛΗΡΩΜΑ	64
ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ, ΑΝΕΜΟΠΤΕΡΑ, ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΑ	65
ΑΝΕΜΟΠΤΕΡΑ	65
ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ ΜΕ ΚΙΝΗΤΗΡΑ ΚΟΙΝΟ ΚΑΙ ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΑ	65
ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ ΑΕΡΙΟΠΡΟΩΘΟΥΜΕΝΑ (JET).....	66
ΥΠΕΡΕΛΑΦΡΕΣ ΠΤΗΤΙΚΕΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ (Υ.Π.Α.Μ.)	66
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ - ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ (ΠΙΣΙΝΑ)	67
2. 4 ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ	69

2. 5 ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.....	71
ΑΓΟΡΑ Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ, ΔΙΤΡΟΧΩΝ Η ΤΡΙΤΡΟΧΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΟΥΜΕΝΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ, ΠΛΟΙΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ, ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΞΙΑΣ	71
ΑΓΟΡΑ Η ΧΡΟΝΟΜΕΡΙΣΤΙΚΗ Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Η ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ	72
ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΟΠΟΙΟΝΔΗΠΟΤΕ	72
ΔΩΡΕΕΣ, ΓΟΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ Η ΧΟΡΗΓΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΟΣΩΝ	72
ΑΠΟΣΒΕΣΗ ΔΑΝΕΙΩΝ Η ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΟΠΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ ΜΟΡΦΗΣ	73
2. 6 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ - ΠΟΘΕΝ ΕΣΧΕΣ.....	74
ΕΙΣΟΔΗΜΑ.....	75
ΠΩΛΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ	76
ΔΑΝΕΙΟ.....	76
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ.....	77
ΔΩΡΕΕΣ-ΓΟΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ	77
ΛΑΧΕΙΑ	78
ΠΟΣΑ ΑΔΟΡΟΛΟΓΗΤΑ Η ΦΟΡΟΛΟΓΗΜΕΝΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟ ΤΡΟΠΟ	78
ΑΝΑΛΩΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	79
2. 8 ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΗ ΚΑΛΥΨΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΥ	81
2. 9 ΓΕΝΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ	82
2.10 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	83
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	85
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ	85

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η πτυχιακή εργασία αυτή, ύστερα από μία εκτενή έρευνα, έγινε με το πέρας της φοίτησής μου στο Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης. Ασχολείται με το άρθρο 9, δηλαδή τον υπολογισμό και την καταβολή φόρου με βάση την φορολογική κλίμακα και τις δαπάνες που καλείται ο φορολογούμενος να καταγράψει στη φορολογική του δήλωση καθώς επίσης και με τα τεκμήρια διαβίωσης που πλέον επιτελούν καθοριστικό ρόλο στον τρόπο φορολόγησης των Ελλήνων πολιτών

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου, η οποία αποτέλεσε τη δύναμη στην οποία στηρίχτηκα για να μπορέσω όχι απλά μόνο να συμμετάσχω, αλλά και για να προσπαθήσω και να επιμείνω στην ολοκλήρωση όλης αυτής της προσπάθειάς μας, καθώς επίσης και την καθηγήτρια μου για την καθοδήγηση και την πολύτιμη βοήθεια που μου προσέφερε σε όλη αυτή την προσπάθεια για την εκπόνηση της πτυχιακής μου εργασίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία ασχολείται με το άρθρο 9, δηλαδή τον υπολογισμό και την καταβολή φόρου που θα καταβάλει ο φορολογούμενος στο κράτος με βάση την φορολογική κλίμακα και τις δαπάνες που θα καταγραφούν στην δήλωση για την μείωσή του, καθώς επίσης και με τα τεκμήρια διαβίωσης που πλέον επιτελούν καθοριστικό ρόλο στον τρόπο φορολόγησης των Ελλήνων πολιτών.

Η παρούσα εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη που αποτελούν τα δύο γενικά κεφάλαιά της. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση του υπολογισμού και της καταβολής του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, όπως καθορίζεται από το άρθρο 9 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ΚΦΕ) με βάση τις τροποποιήσεις του 2012. Για την καλύτερη κατανόηση των διαφόρων παραμέτρων του άρθρου 9 παρατίθενται παραδείγματα και αναφέρονται και σχολιάζονται οι αλλαγές στο άρθρο 9 μετά τις τροποποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν το οικονομικό έτος 2012. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο υπολογισμός και η αντιμετώπιση της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης. Στη συνέχεια, αναλύονται οι λειτουργίες της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης και η αντιμετώπιση αυτής με σκοπό της μείωσής της. Επιπλέον, και σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται πίνακες και παραδείγματα όπου συγκρίνεται η ετήσια αντικειμενική δαπάνη του 2011 με αυτή του 2012, ώστε να κατανοηθούν όσο το δυνατό καλύτερα αυτές οι έννοιες. Με σκοπό την αναλυτική παρουσίαση και την εμπέδωση των ενίοτε δυσνόητων αυτών εννοιών από τον αναγνώστη καταβλήθηκε προσπάθεια να διευκρινιστούν με λεπτομέρεια και να παρατεθούν παραδείγματα για την κάθε περίπτωση, καθώς φιλοδοξία της παρούσας εργασίας είναι να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για τον οικονομικό προγραμματισμό και την έγκυρη ενημέρωση των φυσικών προσώπων.

Για τη συλλογή των πληροφοριών που θεωρήθηκαν απαραίτητες για την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική ανασκόπηση με τη χρήση ιστοσελίδων λογιστικού περιεχομένου, σχετικών βιβλίων και του ΚΦΕ.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η κατανόηση και ο τρόπος χρησιμοποίησης των δαπανών του άρθρου 9, πώς βοηθούν στη μείωση του φόρου που καλείται να καταβάλει ο έλληνας φορολογούμενος, καθώς επίσης τις αλλαγές

που έφεραν τα τεκμήρια στη φορολογική δήλωση και πώς αυτά τα τεκμήρια πρέπει να υπολογιστούν, ώστε να εξαγάγουμε το αποτέλεσμα που ζημιώνει στο ελάχιστο το φόρο πληρωμής προς το Δημόσιο. Οι γνώσεις που αποκτήθηκαν με την παραπάνω εργασία αποτελούν σημαντικό και δύσκολο έργο για το λογιστή-φοροτέχνη, καθώς πρέπει να έχει γνώση και για τις παλαιότερες εφαρμογές και πηγές σε κάθε φορολογική δήλωση που πρέπει να ετοιμάσει.

1.1 ΦΟΡΟΣ

Φόρος είναι η υποχρεωτική εισφορά χρημάτων προς το κράτος, ο οποίος προκύπτει ανάλογα με τις εκάστοτε φορολογικές ρυθμίσεις. Ο σκοπός του είναι κυρίως εισπρακτικός, δηλαδή να αποφέρει χρήματα στα ταμεία του κράτους, ώστε να καλυφθούν οι δημόσιες δαπάνες. Η ανάγκη αυτή εξυπηρετείται από την φορολογική νομοθεσία, η οποία διαμορφώνει τις οικονομικές υποχρεώσεις των πολιτών προς το κράτος. Οι φόροι διακρίνονται σε άμεσους και έμμεσους η παρούσα εργασία ασχολείται με τους άμεσους φόρους στους οποίους ανήκει και ο φόρος εισοδήματος. Η νομοθεσία που καθορίζει τη, βάση του εισοδήματος, φορολογική σχέση των πολιτών με το κράτος ονομάζεται Φορολογία Εισοδήματος. Για τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος λαμβάνονται υπόψη μια σειρά από προϋποθέσεις καθώς ο φόρος αποτελεί συνάρτηση της οικονομικής κατάστασης του φορολογούμενου. Οι φορολογικές υποχρεώσεις δεν είναι οι ίδιες για όλους τους πολίτες. Οι οικονομικά ασθενέστερες τάξεις πρέπει να τύχουν ειδικής μέριμνας, καθώς δεν μπορούν να αποδώσουν ίσο φόρο με τους πιο εύρωστους οικονομικά. Έτσι η νομοθεσία προέβλεψε αφενός η φορολόγηση να αυξάνεται κλιμακωτά με βάση την οικονομική κατάσταση του φορολογούμενου και αφετέρου την ύπαρξη διάφορων φορολογικών μειώσεων και απαλλαγών για οικονομικά και κοινωνικά ασθενέστερες ομάδες.

Φόρο εισοδήματος οφείλουν να καταβάλλουν όλα τα φυσικά πρόσωπα που απέκτησαν εισόδημα μέσα στο έτος από οποιαδήποτε νόμιμη πηγή ή έχουν στην κατοχή τους κάποιο περιουσιακό στοιχείο. Παρακάτω θα αναλυθεί πως υπολογίζεται ο φόρος και στις δύο περιπτώσεις.

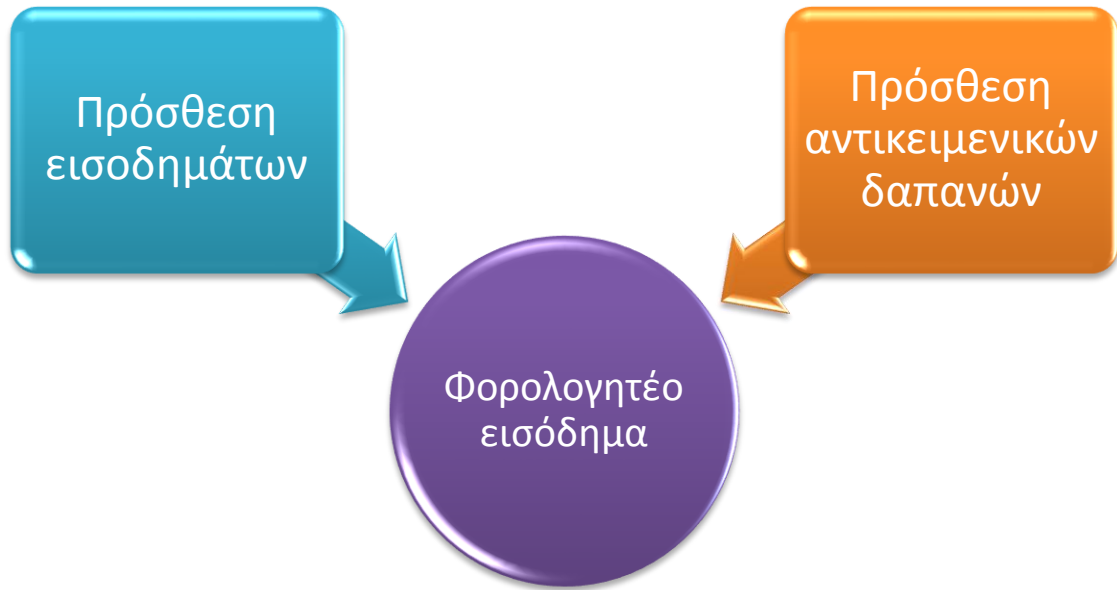

1. 2 ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη φορολογία εισοδήματος ο φόρος που τελικώς επιβάλλεται προκύπτει με αρχική βάση δύο παράλληλους υπολογισμούς από τους οποίους στη συνέχεια επιλέγεται ο προσφορότερος. Συγκεκριμένα, αρχικά υπολογίζεται το συνολικό ύψος των εισοδημάτων του υπόχρεου, όπως αυτά προκύπτουν από πραγματικά στοιχεία για το έτος για το οποίο υποχρεούται να υποβάλει δήλωση. Για να υπολογισθεί το συνολικό ύψος των εισοδημάτων γίνεται πρόσθεση όλων των εισοδημάτων που εμφανίζει ο φορολογούμενος. Επίσης υπολογίζεται η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από τα περιουσιακά στοιχεία που έχει στην κατοχή του ο φορολογούμενος και από τις αγορές αυτών. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη ορίζεται από το κράτος και είναι το ποσό που αντικειμενικά θεωρείται ότι δαπάνησε ο φορολογούμενος για την αγορά ή την συντήρηση των περιουσιακών του στοιχείων. Η περίπτωση της τεκμαρτής φορολόγησης, δηλαδή της φορολόγησης με βάση την περιουσιακή κατάσταση του υπόχρεου θα αναλυθεί παρακάτω, στο κεφάλαιο 2. Για τον τελικό προσδιορισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης γίνεται πρόσθεση όλων των ποσών που προκύπτουν ως αντικειμενική δαπάνη από την αγορά και κατοχή περιουσιακών στοιχείων.

Στην συνέχεια, μεταξύ του αθροίσματος των εισοδημάτων και του αθροίσματος των τεκμηρίων επιλέγεται το μεγαλύτερο ποσό, το οποίο αποτελεί το **φορολογητέο εισόδημα** του φορολογούμενου. Πάνω σε αυτό το ποσό υπολογίζεται τελικά ο φόρος που θα καταβληθεί στο κράτος.

Εικόνα 1

1. 3 ΠΗΓΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Το εισόδημα, όπως προαναφέρθηκε, είναι ένα από τα δύο στοιχεία που καθορίζουν την φορολόγηση των πολιτών. Το πραγματικό εισόδημα κάθε φορολογούμενου είναι αυτό που απέκτησε κατά το έτος για το οποίο υποχρεούται να υποβάλει δήλωση φορολογίας εισοδήματος, όπως αυτό προκύπτει από τις βεβαιώσεις αποδοχών, τα εισοδήματα που παρουσιάζονται στα βιβλία της επιχείρησης που εκμεταλλεύεται, οι τόκοι καταθέσεων, τα ενοίκια που εισπράττονται και κάθε άλλο εισόδημα που προκύπτει από πραγματικά στοιχεία. Πραγματικά στοιχεία θεωρούνται έγγραφα όπως οι βεβαιώσεις αποδοχών, στα οποία αναγράφεται το ποσό που εισέπραξε ο υπόχρεος από κάποια πηγή. Πιο συγκεκριμένα, το εισόδημα μπορεί να προκύπτει από τις παρακάτω κατηγορίες, οι οποίες αποτελούν τις πηγές εισοδήματος:

1. Εισόδημα από ακίνητα
2. Εισόδημα από κινητές αξίες
3. Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις
4. Εισόδημα από μισθωτές επιχειρήσεις
5. Εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα
6. Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις

Το συνολικό εισόδημα υπολογίζεται με την άθροιση όλων των επιμέρους εισοδημάτων που προαναφέρθηκαν, τα οποία αποκτώνται από το φυσικό πρόσωπο κατά το προηγούμενο της φορολογίας έτος. Τον υπολογισμό αυτό ακολουθεί η αναζήτηση του φορολογητέου εισοδήματος. Για να βρεθεί αυτό, θα πρέπει από το συνολικό εισόδημα που προέκυψε για το φυσικό πρόσωπο να αφαιρεθούν οι δαπάνες για την απόκτησή του. Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 4 προκύπτει το φορολογητέο εισόδημα του φορολογούμενου για το έτος που υποβάλλει δήλωση φορολογίας εισοδήματος, πάνω στο οποίο επιβάλλεται ο φόρος που θα κληθεί να πληρώσει. Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι κατά τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος δεν λαμβάνονται υπόψη οι φόροι, τα πρόστιμα και οι

πρόσθετοι φόροι, καθώς δεν μπορούν να αφαιρεθούν από το συνολικό εισόδημα του υπόχρεου.¹

1. 4 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΘΡΟΥ 9

Το άρθρο 9 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος αναφέρεται στον υπολογισμό και την καταβολή του φόρου εισοδήματος. Η τροποποίηση του ανωτέρω άρθρου με την παράγραφο 2 του άρθρου 38 του Ν. 4024/2011 (ΦΕΚ Α' 226/27-10-2011) εισήγαγε μια σειρά αλλαγών στην φορολογία του εισοδήματος που αποκτήθηκε από 01-01-2011 και μετά. Έτσι, αν και η βάση του φορολογικού συστήματος παρέμεινε η ίδια, το τελικό ποσό του εκάστοτε υπολογιζόμενου φόρου μεταβλήθηκε σημαντικά, αυξανόμενο στη συντριπτική πλειονότητα των περιπτώσεων. Οι εν λόγω αλλαγές στη φορολογική νομοθεσία προωθήθηκαν στα πλαίσια της βούλησης του νομοθέτη αφενός για την αύξηση της εισροής χρημάτων στα κρατικά ταμεία και αφετέρου για την μείωση της φοροδιαφυγής. Η βούληση αυτή εκφράσθηκε κυρίως με την αύξηση της φορολογίας στα εισοδήματα και την ταυτόχρονη μείωση του αφορολόγητου και των δαπανών έκπτωσης φόρου.

Πιο συγκεκριμένα, άλλαξε η κλίμακα φορολόγησης όσο αφορά το κλιμάκιο των εισοδημάτων, μειώθηκε το βασικό αφορολόγητο από 8.000 € σε 5.000 € , μειώθηκε το πρόσθετο αφορολόγητο που υπήρχε για νέους έως τριάντα ετών, για συνταξιούχους άνω των εξήντα πέντε ετών και για άτομα με ειδικές ανάγκες ή για συνταξιούχους ανεξαρτήτως ηλικίας με παιδιά με ειδικές ανάγκες από 12.000 € σε 9.000 €. Επίσης, με βάση το τροποποιημένο άρθρο 9, μειώσεις υπέστησαν τα ποσοστά διαφόρων δαπανών που εξέπιπταν από το φόρο εισοδήματος, όπως για παράδειγμα τα έξοδα νοσοκομειακής περίθαλψης για τον φορολογούμενο ή τα άτομα που τον βαρύνουν. Έτσι, αντί για το 20% του ετήσιου ποσού των εξόδων περίθαλψης που ίσχυε πριν την τροποποίηση, πλέον εκπίπτει μόνο το 10% του παραπάνω ποσού.

---

¹ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 6

Όλες οι παραπάνω αλλαγές που επέφερε η τροποποίηση του άρθρου 9 μεταβάλλοντας τις υπάρχουσες ρυθμίσεις για τον τρόπο υπολογισμού του φόρου εισοδήματος θα εξετασθούν παρακάτω διεξοδικά με τη σύγκριση της φορολογίας πριν και μετά την τροποποίηση του άρθρου 9. Για πληρέστερη κατανόηση θα χρησιμοποιηθούν πίνακες και παραδείγματα των φόρων που προκύπτουν πριν και μετά τις αλλαγές.²

---

² Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ.22

ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΦΟΡΟΥ

Εφόσον έχει προσδιορισθεί το φορολογητέο εισόδημα του υπόχρεου θα προκύψει ο φόρος του σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 και την κλίμακα που παρουσιάζεται σε αυτόν. Πιο συγκεκριμένα για την φορολόγηση του φορολογητέου εισοδήματος γίνεται χρήση συντελεστών που αυξάνονται βαθμιαία αναλόγως του ύψους του εισοδήματος, ως εξής:

Πίνακας 1: Κλίμακα υπολογισμού φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων οικ. έτους 2012

Κλιμάκιο Εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος Κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο Εισοδήματος (ευρώ)	Σύνολο Φόρου (ευρώ)
5.000	0	0	5.000	0
7.000	10	700	12.000	1.420
4.000	18	720	16.000	1.420
10.000	25	2.500	26.000	3.920
14.000	35	4.900	40.000	8.820
20.000	38	7.600	60.000	16.420
40.000	40	16.000	100.000	32.420
Άνω των 100.000	45			

Ο παραπάνω πίνακας παρουσιάζει τα κλιμάκια φορολόγησης και τους φόρους μετά την τροποποίηση του άρθρου 9. Παρατηρείται ότι για κάθε κλιμάκιο που αυξάνεται το φορολογητέο εισόδημα, αυξάνεται και ο συντελεστής που του αντιστοιχεί, επομένως και ο φόρος. Αμέσως παρακάτω, για συγκριτικούς σκοπούς,

παρατίθενται τα αντίστοιχα κλιμάκια για το οικονομικό έτος 2011, όπως δηλαδή ίσχυαν πριν την τροποποίηση του άρθρου.

Πίνακας 2: Κλίμακα υπολογισμού φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων οικ. 2011

Κλιμάκιο	Φορολογικός	Φόρος	Σύνολο	Σύνολο
Εισοδήματος	Συντελεστής	Κλιμάκιου	Εισοδήματος	Φόρου
(ευρώ)	%	(ευρώ)	(ευρώ)	(ευρώ)
8.000	0	0	8.000	0
4.000	10	400	12.000	400
4.000	18	720	16.000	1.120
6.000	24	1.440	22.000	2.560
4.000	26	1.040	26.000	3.600
6.000	32	1.920	32.000	5.520
8.000	36	2.880	40.000	8.400
20.000	38	7.600	60.000	16.000
40.000	40	16.000	100.000	32.000
Υπερβάλλον	45			

Συγκρίνοντας τον πίνακα της κλίμακας υπολογισμού φόρου για το 2012 σε σχέση με αυτόν πριν την τροποποίηση του άρθρου 9, διαπιστώνεται ότι υπάρχουν μικρές αλλαγές στην διαμόρφωση των κλιμακίων εισοδήματος και στους συντελεστές καθώς και μείωση του αφορολόγητου ποσού. Επίσης παρατηρείται αύξηση του φόρου που προκύπτει.³

³ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 22

Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 442

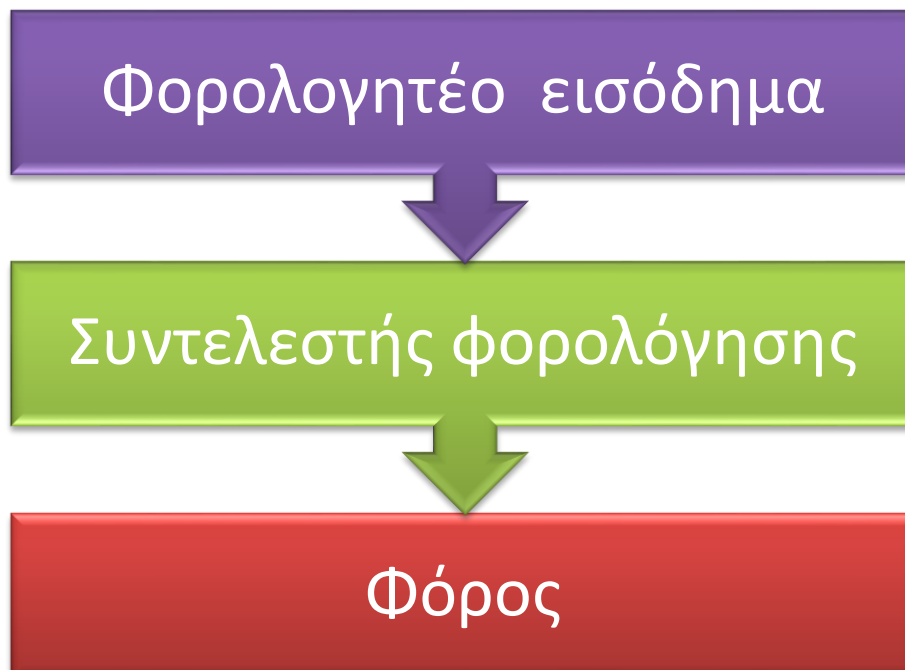
Παράδειγμα:

Το φορολογητέο εισόδημα του υπόχρεου είναι **16.000€**, για το **έτος 2011** ο φόρος που προκύπτει είναι: **8.000€** αφορολόγητο, για τις επόμενες **4.000€** θα είναι $4.000 \times 10\% = 400$, για τις επόμενες 4.000€ θα είναι $4.000 \times 18\% = 720$. Προσθέτοντας τα ποσά που υπολογίστηκαν διαμορφώνεται ο φόρος που θα καταβάλλει ο υπόχρεος, $400 + 720 = 1120€$ **φόρος**

Τα αντίστοιχα για το **2012** είναι: **5.000** αφορολόγητο, για τις επόμενες 7.000€ θα είναι $7.000 \times 10\% = 700€$, για τις επόμενες 4.000 θα είναι $4.000 \times 18\% = 720€$. Προσθέτοντας τα ποσά που προέκυψαν διαμορφώνεται ο φόρος που θα καταβάλλει ο υπόχρεος $700 + 720 = 1420€$ **φόρος**

Διαπιστώνεται ότι με τις αλλαγές του 2012 ο φόρος που προκύπτει είναι μεγαλύτερος από ότι 2011 για το αντίστοιχο εισόδημα.

Εικόνα 2

ΤΟ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟ ΟΡΙΟ

Το ύψος του φορολογητέου εισοδήματος μέχρι το οποίο δεν υποχρεούται ο φορολογούμενος να καταβάλει φόρο ονομάζεται **αφορολόγητο**. Σε αυτήν την περίπτωση ο πολίτης λόγω εισοδήματος ή λόγω της τεκμαρτής δαπάνης του, υποχρεούται μεν να υποβάλει δήλωση φορολογίας εισοδήματος, άλλα είτε το εισόδημα του, είτε η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει είναι χαμηλότερα ή ίσα με το ποσό που έχει ορισθεί ως αφορολόγητο, οπότε και δεν υφίσταται υποχρέωση καταβολής φόρου. Η τροποποίηση του άρθρου 9 που ισχύει για το οικονομικό έτος 2012 μείωσε το ποσό του αφορολόγητου ορίου. Πιο συγκεκριμένα, κατόπιν των αλλαγών στο άρθρο 9, το αφορολόγητο όριο διαμορφώθηκε στις πέντε χιλιάδες (**5.000**) ευρώ για όλους τους φορολογούμενους πολίτες και στις εννιά χιλιάδες (**9.000**) ευρώ για κάποιες ειδικές κατηγορίες, όπως για τους νέους ηλικίας έως τριάντα ετών, για τους συνταξιούχους άνω των εξήντα πέντε ετών, για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, καθώς επίσης και για συνταξιούχους ανεξαρτήτως ηλικίας με παιδιά με ειδικές ανάγκες, εφόσον το δηλωθέν εισόδημα, πραγματικό ή αυτό που προκύπτει με βάση τις αντικειμενικές δαπάνες και δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων του φορολογούμενου, δεν υπερβαίνει το ποσό των εννιά χιλιάδων (9.000) ευρώ. Ειδικά για τα πρόσωπα της προηγούμενης περίπτωσης, όταν το συνολικό τους εισόδημα είναι από εννιά χιλιάδες (9.000) ευρώ και άνω, το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση την ανωτέρω κλίμακα περιορίζεται, ώστε το συνολικό καθαρό εισόδημα που απομένει μετά την αφαίρεση του φόρου να μην υπολείπεται του ποσού των 9.000 ευρώ. Αναφορικά με το αφορολόγητο, για το προηγούμενο της τροποποίησης του άρθρου 9 οικονομικό έτος, ίσχυε ακριβώς ο ίδιος τρόπος υπολογισμού, εκτός από το ύψος του ποσού, το οποίο είχε ορισθεί στις οκτώ χιλιάδες (**8.000**) ευρώ για το σύνολο των υπόχρεων και στις δώδεκα χιλιάδες (**12.000**) ευρώ για τις ειδικές κατηγορίες.⁴

---

⁴ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ.22
<http://www.forin.gr>

ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟΥ

Το εκάστοτε αφορολόγητο ποσό που ορίζεται μπορεί να κατοχυρωθεί και να ισχύσει υπό κάποιες προϋποθέσεις. Ως προς αυτό το στοιχείο, η τροποποίηση του άρθρου 9 δεν εισήγαγε αλλαγές, καθώς ο τρόπος κατοχύρωσης του αφορολόγητου παρέμεινε ίδιος. Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 9, όπως αυτό ισχύει σήμερα, το κατά περίπτωση αφορολόγητο ποσό λαμβάνεται υπόψη, εφόσον ο φορολογούμενος προσκομίσει αποδείξεις οι οποίες έχουν εκδοθεί νόμιμα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων για δαπάνες αγοράς αγαθών ή λήψης υπηρεσιών, που πραγματοποιεί ο ίδιος, η σύζυγος του και τα τέκνα που τους βαρύνουν. Το ποσό των αποδείξεων που απαιτείται να προσκομισθεί ορίζεται σε ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό **(25%)** του δηλωμένου ατομικού εισοδήματος του φορολογούμενου.⁵ Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι το ποσό των αποδείξεων που χρησιμοποιείται για τον παραπάνω σκοπό δεν μπορεί να ξεπεράσει το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ. Για εισοδήματα πάνω από εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ το ποσό των αποδείξεων που απαιτείται να προσκομισθούν παραμένει ίδιο χωρίς να παρέχεται δικαίωμα για χρήση επιπλέον αποδείξεων, δηλαδή ο φορολογούμενος είτε έχει 60.000 ευρώ εισόδημα, είτε 80.000 ευρώ, οι αποδείξεις που θα χρησιμοποιηθούν θα είναι όσο το 25% των 60.000 ευρώ. Σε περίπτωση που το ποσό των αποδείξεων που θα προσκομισθεί από τον φορολογούμενο υπολείπεται του παραπάνω ποσού, τότε επιβάλλεται επί της διαφοράς φόρος με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%). Οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν υπολογίζονται αθροιστικά και για τους δύο συζύγους ανάλογα με το δηλούμενο εισόδημα. Ο φορολογούμενος έχει δικαίωμα χρήσης των δαπανών αυτών για να κατοχυρώσει το αφορολόγητο μόνο στην περίπτωση υποβολής εμπρόθεσμης δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, διαφορετικά χάνει αυτό το δικαίωμα και πληρώνει τον φόρο του χωρίς αφορολόγητο.

---

⁵ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ.22-23
<http://www.forin.gr>

Οι αποδείξεις είναι δυνατόν να καταγράφονται μέσω του διαδικτύου ή μαγνητικής κάρτας που είναι ανώνυμη και προαιρετική για τον φορολογούμενο. Τα δεδομένα που καταγράφονται για λογαριασμό του φορολογούμενου είναι ο Α.Φ.Μ. του εκδότη της απόδειξης και η ημερομηνία και το ποσό της συναλλαγής. Εναλλακτικά, ο υπόχρεος έχει την δυνατότητα να αποθηκεύσει και τις αποδείξεις σε έναν φάκελο, στον οποίο θα αναγράφεται το όνομα, το επίθετο, ο Α.Φ.Μ. του, το ποσό και ο αριθμός των αποδείξεων και να τον καταθέσει στην εφορία, εφόσον του ζητηθεί, για έλεγχο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος που υπέβαλε. Οι αποδείξεις πρέπει να κρατηθούν για 5 επιπλέον έτη.

Τέλος, υπάρχουν κατηγορίες πολιτών για τις οποίες ισχύει το αφορολόγητο όριο χωρίς να προσκομισθούν οι σε άλλη περίπτωση απαιτούμενες αποδείξεις. Η εισαγωγή τέτοιων εξαιρέσεων υπαγορεύεται από την απουσία δυνατότητας προσκόμισης νόμιμων αποδείξεων, λόγω του ιδιαίτερου τόπου ή τρόπου διαβίωσης των προσώπων που υπάγονται στις προαναφερθείσες κατηγορίες. Τέτοιες περιπτώσεις είναι οι δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην αλλοδαπή και τα λοιπά πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 47 του Κ.Φ.Ε., όσοι διαμένουν σε οίκο ευγηρίας, σε ψυχιατρικά καταστήματα, φυλακισμένοι και οι κάτοικοι κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) του συνολικού εισοδήματος τους.

Εξαιρέσεις όμως υπάρχουν και στο είδος των αποδείξεων που δικαιούται ο φορολογούμενος να χρησιμοποιήσει για να καλύψει το αφορολόγητο ποσό. Έτσι, στις παραπάνω δαπάνες δεν συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες που αναφέρονται στο άρθρο 9, οι δαπάνες για την απόκτηση περιουσιακού στοιχείου που αναφέρονται στο άρθρο 17, οι δαπάνες που προβλέπονται στο άρθρο 23 και οι δαπάνες ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτρισμού και τηλεπικοινωνιών γενικά, καθώς και οι δαπάνες εισιτηρίων κάθε είδους μεταφορικών μέσων.⁶

---

⁶ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ.22-23
<http://www.forin.gr>

ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

Έχει ήδη αναφερθεί το ύψος του αφορολόγητου εισοδήματος, καθώς και οι προϋποθέσεις για την κατοχύρωσή του. Σε αυτή την ενότητα θα γίνει λόγος για τις ειδικές περιπτώσεις αύξησης του αφορολόγητου του υπόχρεου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9.

Στο αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας των φόρων που εκτέθηκε παραπάνω, υπάρχει αύξηση κατά δύο χιλιάδες (**2.000**) ευρώ για κάθε τέκνο από τα δύο πρώτα που βαρύνουν τον φορολογούμενο και κατά τρεις χιλιάδες (**3.000**) ευρώ για κάθε επόμενο τέκνο που τον βαρύνει. Το ποσό με το οποίο προσαυξάνεται το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου, μειώνει το ποσό του δεύτερου κλιμακίου και, αν αυτό δεν επαρκεί, το ποσό του τρίτου και όποιου επόμενου απαιτείται. Όταν ο ένας από τους δύο συζύγους δεν έχει εισόδημα ή το εισόδημα του είναι μικρότερο από το αφορολόγητο ποσό που έχει οριστεί, το επιπλέον αφορολόγητο ποσό που αφορά τα τέκνα ή η διαφορά που προκύπτει μέχρι το αφορολόγητο ποσό που αφορά τα τέκνα προστίθεται στο αφορολόγητο ποσό του άλλου συζύγου. Πρέπει να αναφερθεί ότι με την τροποποίηση του άρθρου 9 αλλαγές επήλθαν στο επιπλέον αφορολόγητο για τα τέκνα που βαρύνουν τον φορολογούμενο, καθώς τα ποσά για το οικονομικό έτος **2011** διαμορφωνόταν στα **2.000€** για το πρώτο τέκνο, **4.000€** εάν έχει δύο τέκνα που τον βαρύνουν, στα **12.500€** εάν έχει τρία τέκνα που τον βαρύνουν και κατά **2.000€** για κάθε επόμενο τέκνο που τον βαρύνει. Έτσι παρατηρείται μείωση του επιπρόσθετου αφορολόγητου που υπήρχε από τα παιδιά.

Αύξηση του αφορολογήτου ποσού της τάξεως των δύο χιλιάδων (**2.000**) ευρώ ως δαπάνη χωρίς δικαιολογητικά έχουμε επίσης για τον ίδιο τον φορολογούμενο και για καθένα από τα πρόσωπα που συνοικούν με αυτόν ή τον βαρύνουν εφόσον:

- i. Παρουσιάζουν **αναπηρία** εξήντα επτά τοις εκατό (**67 %**) και πάνω είτε από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση, εφόσον υπάρχει γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, που

εδρεύει σε κάθε νομό. Στα παραπάνω δεν λαμβάνεται υπόψη επαγγελματική ή ασφαλιστική αναπηρία.

- ii. Πρόκειται για **τυφλούς**, οι οποίοι είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών που τηρείται στην οικεία νομαρχία.
- iii. Είναι **νεφροπαθείς** που τελούν υπό αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση ή έχουν κάνει μεταμόσχευση νεφρού, καθώς επίσης και τα πρόσωπα που πάσχουν από μεσογειακή αναιμία και κάνουν μεταγγίσεις αίματος.
- iv. Είναι **ανάπηροι αξιωματικοί ή οπλίτες**, οι οποίοι με την ιδιότητα του αναπήρου παίρνουν σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ή αξιωματικοί οι οποίοι έχουν τεθεί σε κατάσταση πολεμικής διαθεσιμότητας ή αξιωματικοί που εξαιτίας πολεμικού τραύματος ή νοσήματος που επήλθε λόγω κακουχιών σε πολεμική περίοδο, βρίσκονται σε κατάσταση υπηρεσίας γραφείου ή πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του Ν. 1579/1950 (Α' 286) και του Ν.Δ. 330/1947 (Α' 84)
- v. Είναι **θύματα πολέμου**. Θύματα πολέμου κατά την έννοια του αρ. 9 § 3 Κ.Φ.Ε. είναι τα πρόσωπα που λαμβάνουν σύνταξη από πολεμική αιτία. Επίσης με τα θύματα πολέμου εξομοιώνονται και τα πρόσωπα τα οποία ως μέλη οικογενειών αξιωματικών και οπλιτών, οι οποίοι απεβίωσαν κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας σε περίοδο ειρήνης, δικαιούνται σύνταξη από το δημόσιο ταμείο.
- vi. Παίρνουν σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ως **ανάπηροι ή θύματα εθνικής αντίστασης** ή εμφυλίου πολέμου σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων 1543/1985 (Α' 73) και 1863/1985 (Α' 204), όπως τροποποιήθηκαν με το Ν. 1976/1991 (Α' 184)⁷

---

⁷ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ.23
<http://www.forin.gr>

ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΕΚΠΙΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ

Πέρα από τις δαπάνες για την κατοχύρωση του αφορολόγητου, που είδαμε παραπάνω, υπάρχουν και δαπάνες που μειώνουν τον φόρο που προκύπτει από το εισόδημα του φορολογούμενου. Οι δαπάνες αυτές είναι επιπλέον από τις αποδείξεις αγορών και παροχής υπηρεσιών που χρησιμοποιούνται για την κατοχύρωση του αφορολόγητου. Αναγράφονται στο έντυπο ξεχωριστά και προσκομίζονται ξεχωριστά. Έτσι, βάσει του αρ. 9 § 4 Κ.Φ.Ε., το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση την κλίμακα που απεικονίζεται στον πίνακα της σελ. 9 της παρούσας, μειώνεται κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (**10%**) για κάθε μία από τις παρακάτω κατηγορίες δαπανών.

ΔΑΠΑΝΕΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ

Μειώνεται ο φόρος που προκύπτει από την κλίμακα κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) για έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης για ποσό έως **3.000** ευρώ. Αναλυτικά:

Τα έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του φορολογούμενου καθώς και των λοιπών προσώπων που τον βαρύνουν. Συγκεκριμένα ως έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης θεωρούνται τα εξής:

- Οι αμοιβές που καταβάλλονται σε ιατρούς όλων των ειδικοτήτων για ιατρικές επισκέψεις και εξετάσεις, καθώς και οι αμοιβές που καταβάλλονται σε οδοντιάτρους, για οδοντοθεραπεία, οδοντοπροσθετική και γναθοχειρουργική.
- Οι δαπάνες νοσηλείας που καταβάλλονται σε νοσηλευτικά ιδρύματα ή ιδιωτικές κλινικές, στα οποία περιλαμβάνονται και τα έξοδα για φαρμακευτική περίθαλψη μέσα σε αυτά, καθώς και έξοδα που καταβάλλονται για διαρκή κάλυψη ιατρικών αναγκών.
- Οι αμοιβές που καταβάλλονται σε νοσοκόμο για την παροχή υπηρεσιών σε ασθενή κατά την νοσηλεία του σε νοσοκομείο ή κλινική ή στο σπίτι.
- Η δαπάνη για την αντικατάσταση μελών του σώματος με τεχνητά μέλη, καθώς και η δαπάνη για την αγορά ή τοποθέτηση στο σώμα του ασθενούς,

τα οποία είναι απαραίτητα για την φυσιολογική λειτουργία του ανθρώπινου οργανισμού.

- Τα έξοδα νοσοκομειακής περίθαλψης των τέκνων που είναι άγαμα ή διαζευγμένα ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ και πάσχουν από ανίατο νόσημα, καθώς επίσης και με τις ίδιες προϋποθέσεις η δαπάνη για την περίθαλψη με οποιονδήποτε τρόπο των τυφλών, κωφαλάλων ή διανοητικά καθυστερημένων τέκνων του φορολογούμενου, όπως και η δαπάνη τους για δίδακτρα ή τροφεία που καταβάλλονται γι' αυτά τα τέκνα σε ειδικές για την πάθησή τους σχολές ή θεραπευτήρια.
- Ποσό ίσο με το πενήντα τοις εκατό (**50%**) της δαπάνης που καταβάλλεται σε επιχειρήσεις περίθαλψης ηλικιωμένων, οι οποίες λειτουργούν νόμιμα.
- Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται και τα έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 7 του Κ.Φ.Ε., τα οποία συνοικούν με τον φορολογούμενο και παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (**67%**) και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση με βάση τη γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, που εδρεύει σε κάθε νομό ή είναι τυφλοί που είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών, που τηρείται στην οικεία νομαρχία και έχουν αποκτήσει ετήσιο εισόδημα πάνω από έξι χιλιάδες (**6.000**) ευρώ. Στην περίπτωση αυτή, εκπίπτει το ποσό των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης που υπερβαίνει το συνολικό ετήσιο καθαρό πραγματικό, φορολογούμενο με τις γενικές διατάξεις ή με ειδικό τρόπο ή απαλλασσόμενο τεκμαρτό εισόδημα των προσώπων αυτών. Επίσης, περιλαμβάνονται τα έξοδα για ιατρική ή νοσοκομειακή περίθαλψη των τέκνων που ορίζονται στο άρθρο 7, στην περίπτωση που καταβάλλονται από γονέα που συνοικεί μαζί τους, λόγω διάζευξης με τον άλλο γονέα.⁸

---

⁸ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 23-24

Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 429

ΕΝΟΙΚΙΑ ΠΡΩΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Κατά δέκα τοις εκατό (**10%**) μειώνεται ο φόρος για τα ενοίκια πρώτης κατοικίας εφόσον το ποσό της δαπάνης δεν υπερβαίνει το ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ.

- I. Μείωση του ποσού που καταβάλλεται για μίσθωμα ετησίως για κύρια κατοικία του φορολογούμενου και της οικογένειάς του. Δεν δικαιούνται όμως την έκπτωση αυτή όσοι παίρνουν στεγαστικό επίδομα. Ομοίως, δεν δικαιούνται την μείωση αυτή οι φορολογούμενοι, σε περίπτωση που οι ίδιοι ή οι σύζυγοι τους ή τα τέκνα που τους βαρύνουν έχουν πλήρη κυριότητα ή κατοχή, εξ ολοκλήρου, σε οικία με επιφάνεια τουλάχιστον ίση με εκείνη της μισθωμένης κύριας κατοικίας, η οποία βρίσκεται στον ίδιο νομό με την μισθωμένη. Επίσης το παραπάνω εδάφιο εφαρμόζεται και όταν η πιο πάνω οικία ανήκει εξ αδιαίρετου είτε στον φορολογούμενο και στην σύζυγο του, είτε στον φορολογούμενο και στα τέκνα τους που τους βαρύνουν είτε στην σύζυγο του και τα τέκνα τους που τους βαρύνουν. Επίσης, του ποσού του μισθώματος που καταβάλλεται ετησίως από τον φορολογούμενο για τα τέκνα του, όταν μισθώνει κατοικίες για την ικανοποίηση των στεγαστικών τους αναγκών, τα οποία σε αναγνωρισμένα σχολεία ή σχολές του εσωτερικού, εφόσον αυτά τον βαρύνουν και με την προϋπόθεση ότι οι κατοικίες που μισθώνονται βρίσκονται στην πόλη που έχει την έδρα της η σχολή ή το σχολείο που φοιτούν τα τέκνα του και εφόσον αυτός ή τα τέκνα του δεν έχουν άλλη κατοικία σε αυτή την πόλη. Η περιοχή των δήμων του κεντρικού, του νοτίου, του βορείου, του δυτικού τομέα και του Πειραιά της Περιφέρειας Αττικής, θεωρείται ως μια πόλη. Να τονιστεί ότι η έκπτωση αναγνωρίζεται, μόνο όταν ο φορολογούμενος αναγράψει στις οικείες ενδείξεις της ετήσιας δήλωσης φόρου εισοδήματος τον αριθμό φορολογικού μητρώου του εκμισθωτή. Αν πρόκειται για εκμισθωτές που δεν κατοικούν ούτε διαμένουν στην Ελλάδα, μπορεί να αναγράφεται ο Α.Φ.Μ. του πληρεξούσιου ή νόμιμου εκπροσώπου τους. Για τους ανήλικους εκμισθωτές που δεν έχουν αριθμό φορολογικού μητρώου,

αναγράφεται το αντίστοιχο στοιχείο του προσώπου που έχει την επιμέλεια του ανήλικου.⁹

ΤΟΚΟΙ

Ο φορολογούμενος έχει δικαίωμα μείωσης του ποσού του φόρου κατά **10%** από τόκους διαφόρων δανείων στις εξής περιπτώσεις:

- I. Του ποσού των δεδουλευμένων τόκων που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο για στεγαστικά δάνεια για απόκτηση πρώτης κατοικίας που χορηγούνται στον φορολογούμενο με υποθήκη ή προσημείωση από τράπεζες, το ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα Ταχυδρομικά Ταμιευτήρια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς, εφόσον οφείλονται από αυτόν και η υποθήκη ή προσημείωση έχει εγγραφεί σε ακίνητο του ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων που τους βαρύνουν. Σε περίπτωση σύναψης νέου δανείου από ένα από τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα, ανεξάρτητα αν είναι το ίδιο με αυτό που χορήγησε το αρχικό δάνειο ή όχι, με σκοπό την εξόφληση από τον υπόχρεο του παλαιού δανείου, οι δεδουλευμένοι τόκοι του νέου δανείου που αντιστοιχούν στο τμήμα αυτού που διατέθηκε για την εξόφληση του ανεξόφλητου υπολοίπου του παλαιού στεγαστικού δανείου, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο, αναγνωρίζονται για μείωση του φόρου για το χρονικό διάστημα που υπολείπεται από την χορήγηση του νέου δανείου μέχρι την λήξη του παλαιού. Για την αναγνώριση της μείωσης αναγράφονται απαραίτητως ο σκοπός του δανείου, το ανεξόφλητο ποσό του παλαιού δανείου, ο χρόνος λήξης του παλαιού δανείου και ότι έχει εγγραφεί υποθήκη ή προσημείωση με τις ίδιες προϋποθέσεις που ίσχυαν και για το παλαιό δάνειο.
- II. Του ποσού των δεδουλευμένων τόκων που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο για στεγαστικά δάνεια πρώτης κατοικίας που χορηγούνται από ασφαλιστικές επιχειρήσεις στους υπαλλήλους τους, εφόσον οφείλονται

---

⁹ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ.24

Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 435-437

από αυτούς και η υποθήκη ή προσημείωση έχει εγγραφή σε ακίνητο τους ή του συζύγου ή των τέκνων που τους βαρύνουν.

- III. Του ποσού των δεδουλευμένων τόκων που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο για προκαταβολές που χορηγούνται από τα Ταμεία Αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, κατά τις διατάξεις του άρθρου 18 του Ν.Δ. 398/1974 (Α'116), για απόκτηση πρώτης κατοικίας από βοηθηματούχους αυτών.
- IV. Του ποσού των δεδουλευμένων τόκων που καταβάλλονται από το φορολογούμενο για δάνεια που χορηγούνται στο φορολογούμενο από τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα Ταχυδρομικά Ταμιευτήρια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς, εφόσον οφείλονται από αυτόν για αναστήλωση, επισκευή, συντήρηση ή εξωραϊσμό διατηρητέων κτισμάτων, καθώς και κτισμάτων που βρίσκονται σε περιοχές χαρακτηριζόμενες ως παραδοσιακά τμήματα πόλεων ή ως παραδοσιακοί οικισμοί.

Διευκρινίζεται ότι κατά την εφαρμογή των περιπτώσεων 1, 2 και 3 θεωρείται απόκτηση πρώτης κατοικίας, αν ο υπόχρεος, ο άλλος σύζυγος και τα τέκνα που τους βαρύνουν, έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης, εξ ολοκλήρου ή επί ιδανικού μεριδίου, σε άλλη οικία ή οικίες, εφόσον το άθροισμα της συνολικής επιφάνειας που τους αντιστοιχεί υπερβαίνει τα 70 τ.μ. Η επιφάνεια αυτή προσαυξάνεται κατά 20 τ.μ. για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα και κατά 25 τ.μ. για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα που βαρύνουν τον υπόχρεο ή τον άλλο σύζυγο. Αν η επιφάνεια της πρώτης κατοικίας υπερβαίνει τα 120 τ.μ., το ποσό της δαπάνης που μειώνει το φόρο περιορίζεται στο μέρος που αναλογεί επιμεριστικά στη μέχρι των 120 τ.μ. επιφάνεια της κατοικίας. Επίσης το ποσοστό της μείωσης των παραπάνω περιπτώσεων υπολογίζεται στους τόκους που αντιστοιχούν στο τμήμα του δανείου ως 200.000 ευρώ. Το ποσοστό της δαπάνης των περιπτώσεων αυτών δεν πρέπει να έχει εκπέσει με βάση άλλη διάταξη του Κ.Φ.Ε. Οι διατάξεις των περιπτώσεων 1, 2, 3 και 4 εφαρμόζονται για δεδουλευμένους τόκους που καταβάλλονται από 1.1.2011 και

μετά, ανεξάρτητα του χρόνου σύναψης του δανείου, καθώς και του χρόνου χορήγησης της προκαταβολής.¹⁰

ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ

Υπάρχει μείωση φόρου της τάξης του **10%** επί του ποσού της ετήσιας δαπάνης που καταβάλλει ο φορολογούμενος για ασφάλιστρα ασφαλίσεων ζωής, θανάτου, προσωπικών ατυχημάτων και ασθένειας για την ασφάλιση του ίδιου, της συζύγου του και των τέκνων που τους βαρύνουν. Στη δαπάνη αυτή περιλαμβάνονται και τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται ετησίως για την ασφάλιση τέκνων, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 7, από γονείς που βρίσκονται σε διάζευξη και δεν συνοικούν μαζί τους. Το ποσό αυτό υπολογίζεται αθροιστικά και για τους συζύγους, μειώνει το φόρο μόνον εφόσον έχει περιληφθεί στην αρχική δήλωση και επιμερίζεται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος του καθενός που φορολογείται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις, όπως αυτό δηλώθηκε με την αρχική δήλωση.¹¹

ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΜΕΤΑΞΥ ΣΥΖΥΓΩΝ

Μείωση του τελικού φόρου υπάρχει και ως προς το **10%** του επιδικασθέντος ή συμφωνημένου με συμβολαιογραφική πράξη ποσού διατροφής που καταβάλλεται από τον ένα σύζυγο στον άλλο. Το ποσό της μείωσης δεν είναι δυνατόν να είναι ανώτερο των χιλίων πεντακοσίων (**1.500**) ευρώ.¹²

---

¹⁰ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 24-27

Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 433

¹¹ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 24-27

<http://www.forin.gr>

¹² Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 24-27

Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 439

ΔΩΡΕΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΙΕΣ

Κατά το ίδιο ως άνω ποσοστό μειώνεται ο φόρος και σε ειδικές περιπτώσεις δωρεών, τις οποίες περιοριστικά καθορίζει ο νόμος. Συγκεκριμένα, προβλέπεται μείωση του φόρου όταν πρόκειται για:

- I. Τα ποσά που καταβάλλονται από το φορολογούμενο λόγω δωρεάς προς το Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α., το Εθνικό Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής, τους ιερούς ναούς, τις ιερές μονές του Αγίου Όρους, του Οικουμενικό Πατριαρχείο της Κωνσταντινουπόλεως, τα Πατριαρχεία Αλεξανδρείας και Ιεροσολύμων, την Ιερά Μονή Σινά, την Ορθόδοξη Εκκλησία της Αλβανίας, τα ημεδαπά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, τα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία που είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων.
- II. Την αξία των ιατρικών μηχανημάτων και των ασθενοφόρων αυτοκινήτων που μεταβιβάζονται λόγω δωρεάς στα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία που είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων.
- III. Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται από το φορολογούμενο λόγω δωρεάς προς τα κοινωφελή ιδρύματα, τα σωματεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες εκπαίδευσης και χορηγούν υποτροφίες, τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που νόμιμα έχουν συσταθεί ή συνιστώνται και τα οποία επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, τους ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς που διέπονται από το Ν. 1514/1985 (Α' 13) και τα ερευνητικά κέντρα που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.
- IV. Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται λόγω χορηγία προς τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα υπάρχουν ή συνιστώνται, εφόσον επιδιώκουν σκοπούς πολιτιστικούς. Πολιτιστικοί σκοποί είναι ιδίως η καλλιέργεια, προαγωγή και διάδοση των γραμμάτων, της μουσικής, του χορού, του θεάτρου, του

κινηματογράφου, της ζωγραφικής, της γλυπτικής και των τεχνών γενικότερα, καθώς και η ίδρυση, επέκταση και συντήρηση των αναγνωρισμένων ιδιωτικών μουσείων, όπως τέχνης, φυσικής ιστορίας, εθνολογικών και λαογραφικών. Για την εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης περίπτωσης καθορίζονται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Τουρισμού, μετά από έλεγχο που διενεργείται από το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού, τα νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν πολιτιστικούς σκοπούς. Όταν τα ποσά των δωρεών και των χορηγιών των ανωτέρω υπό 1 μέχρι 4 περιπτώσεων με εξαίρεση τις δωρεές που καταβάλλονται στους δωρεοδόχους, υπερβαίνουν τα τριακόσια (**300**) ευρώ ετησίως, λαμβάνονται υπόψη μόνον εφόσον έχουν κατατεθεί σε ειδικό λογαριασμό του νομικού προσώπου, που πρέπει να ανοιχθεί για το σκοπό αυτόν στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή σε τράπεζα που νόμιμα λειτουργεί στην Ελλάδα. Το γραμμάτιο είσπραξης της τράπεζας που εκδίδεται πρέπει να αναφέρει τα στοιχεία του δωρητή ή χορηγού και του δωρεοδόχου, το ποσό της δωρεάς ή χορηγίας αριθμητικώς και ολογράφως, την ημερομηνία κατάθεσής του και την υπογραφή του δωρητή ή χορηγού, κατά περίπτωση. Το συνολικό ποσό των δωρεών και χορηγιών της περίπτωσης αυτής επί του οποίου υπολογίζεται η μείωση δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσοστό δέκα τοις εκατό (**10%**) του συνολικού εισοδήματος που φορολογείται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του Κ.Φ.Ε.. Η ανωτέρω μείωση διενεργείται εφόσον τα ποσά των δωρεών και χορηγιών υπερβαίνουν συνολικά τα εκατό (**100**) ευρώ. Το συνολικό ποσό των χρηματικών δωρεών και χορηγιών των περιπτώσεων 1, 2, 3 και 4, στο οποίο υπολογίζεται η μείωση, δεν μπορεί να υπερβεί ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του εισοδήματος που προκύπτει κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 του άρθρου 19 του Κ.Φ.Ε.. Τα χρηματικά ποσά αυτών των δωρεών και χορηγιών δεν πρέπει να έχουν εκπέσει με βάση άλλη διάταξη του παρόντος. Οι διατάξεις των περιπτώσεων ι', ια', ιβ' και ιγ' εφαρμόζονται και για δωρεές υπέρ αντίστοιχων κρατικών φορέων και νομικών προσώπων, εγκατεστημένων σε άλλα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε χώρες

ΕΟΧ/ΕΖΕΣ. Το ποσό των δωρεών αυτών μπορεί να κατατίθεται και σε τράπεζα της χώρας στην οποία έχει την κατοικία του ο δωρεοδόχος.¹³

ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Ο φόρος που προκύπτει μειώνεται κατά ποσοστό **10%** του ποσού της δαπάνης για επεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης ακινήτου που εντάσσονται σε έργα του επιχειρησιακού προγράμματος «Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη» στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.), σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3614/2007 ή και για επεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης ακινήτου που θα προκύψουν μετά από ενεργειακή επιθεώρηση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3661/2008 και τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του και αφορούν:

- I. Την αντικατάσταση του λέβητα πετρελαίου για την εγκατάσταση τηλεθέρμανσης ή για νέα εγκατάσταση τηλεθέρμανσης ή συστήματος που κάνει χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και για παρεμβάσεις στο υφιστάμενο σύστημα που αφορούν σε σύστημα αντιστάθμισης στον καυστήρα ή λέβητα σε συνδυασμό με αυτονομία θέρμανσης και μόνωση σωληνώσεων.
- II. Την αλλαγή εγκατάστασης κεντρικού κλιματισμού χρήσης καυσίμου από πετρέλαιο σε φυσικό αέριο ή για νέα εγκατάσταση φυσικού αερίου.
- III. Την αγορά και εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών και για την εγκατάσταση κεντρικού κλιματισμού με χρήση ηλιακής ενέργειας.
- IV. Την αγορά και εγκατάσταση αποκεντρωμένων συστημάτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που βασίζονται σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (φωτοβολταϊκά, μικρές ανεμογεννήτριες) και συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και ψύξης - θέρμανσης με χρήση φυσικού αερίου ή ανανεώσιμων πηγών.

---

¹³ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 27-28

Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 432

- V. Τη θερμομόνωση σε υφιστάμενα κτήρια με τοποθέτηση διπλών θερμομονωτικών υαλοπινάκων και θερμομονωτικών πλαισίων/κουφωμάτων (συμπεριλαμβάνονται εξωτερικά καλύμματα, παντζούρια και ρολά) και τοποθέτηση θερμομόνωσης στο κέλυφος ή/και στην οροφή (δώμα ή στέγη).
- VI. Τη δαπάνη για τη διενέργεια ενεργειακής επιθεώρησης από αρμόδιο επιθεωρητή. Το ποσό της δαπάνης της περίπτωσης αυτής επί της οποίας υπολογίζεται η μείωση δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των τριών χιλιάδων (**3.000**) ευρώ.¹⁴

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Από το φόρο αφαιρείται ποσοστό **10%** του ποσού της δαπάνης των εισφορών που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο σε ταμεία ασφάλισής του, εφόσον η καταβολή τους είναι υποχρεωτική από το νόμο, καθώς και το ποσό των καταβαλλόμενων ασφαλιστικών εισφορών στις περιπτώσεις προαιρετικής ασφάλισής του σε ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο.¹⁵

ΔΙΔΑΚΤΡΑ

Μειώνεται το ποσό των εξόδων για κατ' οίκον παράδοση ιδιαίτερων μαθημάτων ή για φροντιστήρια οποιασδήποτε αναγνωρισμένης εκπαιδευτικής βαθμίδας ή ξένων γλωσσών, το οποίο καταβάλλεται ετησίως από τον φορολογούμενο για κάθε τέκνο που τον βαρύνει ή για τον ίδιο. Στην δαπάνη αυτής της περίπτωσης περιλαμβάνεται και η δαπάνη που καταβάλλεται ετησίως από γονείς που βρίσκονται σε διάζευξη, για κάθε τέκνο από αυτά που ορίζονται στο άρθρο 7, στην περίπτωση που δεν συνοικούν μαζί του. Να διευκρινισθεί ότι το ποσό της δαπάνης αυτής καθώς και της περίπτωσης του μισθώματος που είδαμε

---

¹⁴ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 28

Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 439

¹⁵ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 26-27

Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 438

παραπάνω επί της οποίας υπολογίζεται η μείωση δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ. Για τον υπολογισμό των ποσών μείωσης του φόρου οι δαπάνες των περιπτώσεων 2 και 3 λαμβάνονται διακεκριμένως για τον φορολογούμενο και για κάθε τέκνο που τον βαρύνει. Να αναφερθεί ότι το ποσό της κάθε δαπάνης των περιπτώσεων 2 και 3, η οποία υπολογίζεται αθροιστικά και για τους δύο συζύγους, μειώνει τον φόρο, μόνον εφόσον έχει περιληφθεί στην αρχική δήλωση και μερίζεται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος του καθενός που φορολογείται με τις γενικές διατάξεις, όπως αυτό δηλώθηκε με την αρχική δήλωση ή την συμπληρωματική μέχρι την λήξη της προθεσμίας.¹⁶

---

¹⁶ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 25
Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 440

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΦΟΡΟΥ

Στα πλαίσια της γενικότερης επιδίωξης του κράτους για υποστήριξη των παραμεθόριων περιοχών, το ποσό του φόρου που προκύπτει για το φορολογούμενο που αποκτά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, εφόσον αυτός προσφέρει υπηρεσίες ή κατοικεί για εννέα τουλάχιστον μήνες μέσα στο έτος που απέκτησε το εισόδημα αυτό στους Νομούς Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Λέσβου, Χίου, Σάμου και Δωδεκανήσου, καθώς και σε περιοχή των Νομών Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλης, Κιλκίς, Σερρών και Δράμας, η οποία περιλαμβάνεται σε ζώνη βάθους είκοσι (20) χιλιομέτρων από τη μεθοριακή γραμμή, μειώνεται κατά εξήντα (60) ευρώ για κάθε τέκνο που τον βαρύνει. Στην περίπτωση συζύγων αρκεί ο ένας από αυτούς να έχει τις ανωτέρω προϋποθέσεις.

Εξάλλου, σύμφωνα με το αρ. 9 § 6 Κ.Φ.Ε., για τη σύζυγο η οποία έχει εισόδημα από το οποίο προκύπτει φόρος, οι μειώσεις των παραγράφων 3 και 4 που αφορούν την ίδια, της περίπτωσης α' της παραγράφου 4 και της παραγράφου 5 που αφορούν τα τέκνα της από προηγούμενο γάμο, τα χωρίς γάμο τέκνα της, τους γονείς της και τους ανήλικους ορφανούς από πατέρα και μητέρα συγγενείς της μέχρι το δεύτερο βαθμό, αφαιρούνται από το δικό της φόρο που προκύπτει με βάση την κλίμακα. Όταν λόγω θανάτου του ενός από τους συζύγους υποβάλλονται χωριστές δηλώσεις, αν στο εισόδημα του ενός συζύγου δεν προκύπτει φόρος ή ο φόρος που προκύπτει είναι κατώτερος από το άθροισμα των μειώσεων της παραγράφου 3 και των περιπτώσεων α' έως και ιε' της παραγράφου 4, το άθροισμα αυτών ή η διαφορά που προκύπτει δεν μειώνει το φόρο του άλλου συζύγου. Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση αυτή, μειώνουν το φόρο του άλλου συζύγου τα ποσά των μειώσεων που αφορούν έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του ενός συζύγου και των λοιπών προσώπων που συνοικούν μαζί του και τον βαρύνουν. Αν με βάση τη φορολογική κλίμακα δεν προκύπτει για τον φορολογούμενο ποσό φόρου ή αυτό που προκύπτει είναι μικρότερο από το άθροισμα των μειώσεων της παραγράφου 3, των περιπτώσεων α', β', γ', η' της παραγράφου 4 και της παραγράφου 5 που αφορούν αυτόν προσωπικά και τα πρόσωπα που τον βαρύνουν, ολόκληρο το ποσό των μειώσεων των περιπτώσεων αυτών ή η διαφορά που προκύπτει, μειώνει το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση τη φορολογική

κλίμακα για τον άλλο σύζυγο. Αν το συνολικό ποσό των μειώσεων είναι μεγαλύτερο του φόρου, ο οποίος προκύπτει με βάση τη φορολογική κλίμακα για τον φορολογούμενο και τη σύζυγο του, η διαφορά δεν επιστρέφεται ούτε συμψηφίζεται. Το ποσό που απομένει ύστερα από τις μειώσεις αποτελεί το φόρο που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογούμενου.¹⁷

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ

Η παρ. 7 του άρθρου 9 επιβάλλει συμπληρωματικό φόρο στο προερχόμενο από ακίνητα εισόδημα. Έτσι, αν στο συνολικό εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από ακίνητα, εκτός από το απαλλασσόμενο εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά, το ακαθάριστο ποσό αυτού υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή ενάμισι τοις εκατό (**1,5%**). Ειδικώς, ο συντελεστής του πρώτου εδαφίου αυξάνεται σε τρία τοις εκατό (**3%**) εφόσον η επιφάνεια κατοικίας υπερβαίνει τα τριακόσια (**300**) τετραγωνικά μέτρα της κατοικίας ή πρόκειται για επαγγελματική ή εμπορική μίσθωση.¹⁸

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΩΝ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ

Οι παράγραφοι 8 και 9 του άρθρου 9 ρυθμίζουν τη φορολογική αντιμετώπιση προσώπων που υπηρετούν στον εμπορικό στόλο. Σύμφωνα με την πρώτη από αυτές, ο φόρος των αμοιβών των αξιωματικών και του κατώτερου πληρώματος του εμπορικού ναυτικού από την παροχή υπηρεσιών σε εμπορικά

---

¹⁷ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 31
<http://www.forin.gr>

¹⁸ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 31
<http://www.forin.gr>

πλοία, υπολογίζεται με αναλογικό συντελεστή έξι τοις εκατό (6%) για τους αξιωματικούς και τρία τοις εκατό (3%) για το κατώτερο πλήρωμα, στις αμοιβές που αποκτώνται από το ημερολογιακό έτος 2010 και επόμενα. Αν ο φόρος που εξευρίσκεται με αυτόν τον τρόπο είναι ανώτερος από το φόρο που προκύπτει με βάση τις παραγράφους 1 έως και 4 του αρ. 9, το επιπλέον ποσό φόρου επιστρέφεται ύστερα από την υποβολή της σχετικής ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος στον προϊστάμενο της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας. Εξάλλου, η επόμενη παράγραφος ορίζει τον τρόπο προσδιορισμού του φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα των ανωτέρω προσώπων, όταν αυτά αποκτούν εκτός από αμοιβές για τις υπηρεσίες τους σε εμπορικά πλοία, αντίστοιχα και εισοδήματα από τις κατηγορίες Α' έως Ζ' του άρθρου 4 του Κ.Φ.Ε.. Σε αυτήν την περίπτωση, το ποσό του φόρου που αναλογεί με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 8 αθροίζεται με το ποσό του φόρου που αναλογεί επιμεριστικά στα άλλα εισοδήματα του υπόχρεου. Για την εξεύρεση του φόρου που αναλογεί επιμεριστικά στα άλλα εισοδήματα του υπόχρεου επιμερίζεται ο φόρος που προκύπτει στο συνολικό εισόδημα του, με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 5 ανάλογα με τα ποσά των αμοιβών του, ως αξιωματικού ή μέλους κατώτερου πληρώματος των εμπορικών πλοίων και των εισοδημάτων του από τις κατηγορίες Α' έως Ζ'.¹⁹

ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΕΚΠΙΠΤΟΥΝ ΟΛΙΚΑ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ

Η παράγραφος 10 του άρθρου 9 Κ.Φ.Ε. ορίζει ότι από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα εκπίπτουν: 1. Ο φόρος που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 52 και 54 έως 58 Κ.Φ.Ε. στο εισόδημα που υπόκειται σε φόρο μέσα στο ίδιο οικονομικό έτος. 2) Ο φόρος που αποδεδειγμένα καταβλήθηκε σε κράτος με το οποίο η Ελλάδα έχει θέσει σε ισχύ Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας για το εισόδημα που προέκυψε σε αυτό και μέχρι του ποσού του φόρου που αναλογεί για το εισόδημα αυτό στην Ελλάδα, εφόσον ο φόρος που παρακρατήθηκε στο άλλο κράτος ορίζεται

¹⁹ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 31

στις διατάξεις της συγκεκριμένης σύμβασης. Για την εξεύρεση του ποσού αυτού του φόρου, το ποσό του φόρου που προκύπτει στην Ελλάδα στο συνολικό εισόδημα ύστερα από την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού, μειώνεται κατά το ποσό που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου αυτού και μερίζεται, ανάλογα με τα δύο τμήματα του εισοδήματος στην Ελλάδα και στην αλλοδαπή. Εάν το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε είναι μεγαλύτερο από τον οφειλόμενο φόρο, η επιπλέον διαφορά επιστρέφεται. Δεν εκπίπτει ο φόρος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή, εφόσον ο δικαιούχος του εισοδήματος έχει φορολογηθεί σύμφωνα με το άρθρο 12 με εξάντληση της φορολογικής του υποχρέωσης.²⁰

ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

Ο φόρος, που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα ή το υπόλοιπο που απομένει μετά τις προαναφερθείσες εκπτώσεις, καταβάλλεται σε **τρεις** ίσες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου και η καθεμία από τις επόμενες την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του τρίτου και πέμπτου μήνα, αντιστοίχως, από τη βεβαίωση του φόρου. Αν ο φόρος βεβαιώνεται τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο του οικείου οικονομικού έτους, καταβάλλεται σε δύο ίσες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου και η δεύτερη την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του τρίτου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου. Αν ο φόρος βεβαιώνεται το μήνα Οκτώβριο του οικείου οικονομικού έτους και μετά, καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του μεθεπόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου. Αν το συνολικό ποσό της οφειλής, η οποία προκύπτει με βάση την αρχική δήλωση του υπόχρεου, είναι μέχρι το ποσό των τριακοσίων (**300**) ευρώ για τον ίδιο και για τη σύζυγο του

---

²⁰ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 30-31
<http://www.forin.gr>

αθροιστικά λαμβανόμενο, αυτό θα καταβληθεί μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του μεθεπόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου. Όταν ο φόρος που οφείλεται με βάση την εμπρόθεσμη δήλωση καταβάλλεται εφάπαξ μέσα στην προθεσμία της πρώτης δόσης, ανεξάρτητα αν βεβαιώθηκε σε μία ή περισσότερες δόσεις, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου και των λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών **έκπτωση** ενάμισι τοις εκατό (**1,5%**). Κατά την καταβολή του φόρου που προκύπτει με βάση τροποποιητική δήλωση παρέχεται έκπτωση ποσοστού ενάμισι τοις εκατό (**1,5%**) στο σύνολο της νέας οφειλής, εφόσον αυτή είναι μικρότερη από την αρχική και ο υπόχρεος κατέβαλε την αρχική οφειλή και έτυχε παρόμοιας έκπτωσης ή κατέβαλε μέσα στην προθεσμία της πρώτης δόσης ποσό της αρχικής οφειλής που καλύπτει σε ποσοστό ενενήντα οκτώ και μισό τοις εκατό (98,5%) της νέας οφειλής, εφόσον το λάθος οφείλεται σε υπαιτιότητα της φορολογικής αρχής.²¹

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Για τους κατοίκους της αλλοδαπής που αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα, στο ποσό που βρίσκεται στο πρώτο κλιμάκιο της φορολογικής κλίμακας προστίθεται και ο φόρος που προκύπτει με την εφαρμογή του αναλογικού συντελεστή δέκα τοις εκατό (**10%**). Η διάταξη δεν εφαρμόζεται για κατοίκους των χωρών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα μεγαλύτερο του ενενήντα τοις εκατό (**90%**) του συνολικού εισοδήματός τους. Διευκρινίζεται ότι για όσους κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα δεν δικαιούνται τις μειώσεις που αναφέρονται στην αύξηση αφορολόγητου λόγω παιδιών, στο αφορολόγητο ειδικών περιπτώσεων και στις δαπάνες που μειώνουν τον φόρο.²²

---

²¹ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 30-31
<http://www.forin.gr>

²² Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 30-31
<http://www.forin.gr>

1.5 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ 2011 ΜΕ 2012

Η τροποποίηση του άρθρου 9 επέφερε αλλαγές και στις δαπάνες που μειώνουν τον φόρο. Η σημαντικότερη από αυτές συνίσταται στην μείωση του ποσοστού της δαπάνης που αφαιρείται από τον φόρο ενώ κάποιες δαπάνες καταργήθηκαν. Πιο συγκεκριμένα:

- I. Ο φόρος μειώνεται κατά ποσοστό **20%** για τις δαπάνες, νοσοκομειακή περίθαλψη, ενοικίων πρώτης κατοικίας, ιδιαίτερων μαθημάτων ή φροντιστηρίων, τόκων, ασφάλιστρων, δωρεές και χορηγίες, ενεργειακής αναβάθμισης ακινήτων μέχρι **3.000€**(από 3.001€ και μέχρι **6.000€**, με ποσοστό **10%**),
- II. Με ποσοστό **50%** μειώνεται ο φόρος για δαπάνη που καταβάλλεται σε επιχειρήσεις περίθαλψης ηλικιωμένων που λειτουργούν νόμιμα.
- III. Με ποσοστό **20%** μειώνεται ο φόρος για δαπάνες σε δικηγόρους ή συμβολαιογράφους. Δαπάνη η οποία έχει **καταργηθεί** για το 2012.
- IV. Αλλαγή του συντελεστή πρόσθετης φορολόγησης για όσους κατοικούν στην αλλοδαπή (εκτός κρατών - μελών της Ε.Ε.), **5%** συντελεστής φορολόγησης για το 2011.

Στα υπόλοιπα σημεία αναφορικά με τις δαπάνες δεν υπάρχουν αλλαγές με την τροποποίηση του άρθρου, ισχύουν όπως αναφέρθηκαν παραπάνω.²³

---

²³ Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012 σελ. 33-39

Εικόνα 3

1. 6 ΈΝΤΥΠΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ

Το έντυπο που χρησιμοποιείται για την φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων είναι το **E1** και απεικονίζει συγκεντρωτικά όλη την φορολογική κατάσταση του υπόχρεου. Στο έντυπο αυτό ενοποιούνται τα στοιχεία των εισοδημάτων και των δύο συζύγων. Αναγράφονται τα στοιχεία του φορολογούμενου και της συζύγου όπως τα ονόματα και τα επίθετα, ο αριθμός Α.Φ.Μ., ο αριθμός ταυτότητας κ.α., καθώς επίσης και κάποιες απαλλαγές από τον φόρο. Στην συνέχεια συγκεντρώνονται τα εισοδήματα του φορολογούμενου και τις συζύγου από κάθε πηγή εισοδήματος ξεχωριστά. Επίσης στο έντυπο καταγράφονται τα περιουσιακά στοιχεία του φορολογούμενου και της συζύγου, η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από αυτά, καθώς και τα ποσά που θεωρούνται δαπάνη για αγορά περιουσιακού στοιχείου.

Στην συνέχεια καταγράφονται διάφορες δαπάνες που μειώνουν τον φόρο καθώς και το ποσό των αποδείξεων που χρειάζεται ο φορολογούμενος για την κατοχύρωση του αφορολογήτου. Στο έντυπο αναφέρονται και τα πρόσωπα που βαρύνουν τον φορολογούμενο για παράδειγμα τα παιδιά του όταν θεωρούνται προστατευόμενα μέλη, με τα ονόματά τους, την ημερομηνία γέννησης και η βαθμίδα, σε εκπαιδευτήριο της οποίας φοιτούν. Επομένως το E1 είναι το έντυπο όπου τελικά μεταφέρονται όλα τα επιμέρους στοιχεία της φορολογίας του υπόχρεου και της συζύγου. Παρακάτω παρατίθεται υπόδειγμα του εντύπου καθώς και υπόδειγμα του εντύπου E2. Στο έντυπο E2 καταγράφονται αναλυτικά όλα τα ενοίκια που εισέπραξε ο φορολογούμενος μέσα στο έτος που υποχρεούται να υποβάλει δήλωση και είναι ένα από τα έντυπα που χρησιμοποιούνται για καταγραφεί επιμέρους φορολογικών δεδομένων πριν αυτά μεταφερθούν στο E1.

Εικόνα 4

E1		ΔΗΛΩΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2012				ΠΡΟΣΟΧΗ: ΤΑ ΠΟΣΑ ΜΕ ΔΥΟ (2) ΔΕΚΑΔΙΚΑ	
		ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΠΟΚΤΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ 1-1-2011 ΕΩΣ 31-12-2011 ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΣΕ ΔΥΟ ΑΝΤΙΤΥΠΑ					
		(α)*		(β)*		ΤΜΗΜΑ*	
Προς τη Δ.Ο.Υ.:		ΤΑΧ. ΚΩΔ.		(γ)*		ΑΡ. ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ*	
Δ.Ο.Υ. προηγ. υποβολής						ΕΚΠΡΟΘΕΣΜΗ* Κ.Ε.Π.Υ.Ο.*	
ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ (ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ) **							
ΤΟΥ ΥΠΟΧΡΕΟΥ	ΕΠΩΝΥΜΟ (ΟΠΩΣ ΣΤΗΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ)	ΟΝΟΜΑ		ΟΝ. ΠΑΤΕΡΑ	ΑΡ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ	ΑΡΙΘ. ΦΟΡΩΛ. ΜΗΤΡΟΥ	
	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ (ΟΔΟΣ-ΑΡΙΘΜΟΣ-ΤΑΧ.ΚΩΔ.-ΣΥΝΟΙΚΙΑ-ΠΟΛΗ Ή ΧΩΡΙΟ)				ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΚΙΝΗΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ	
	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ (ΟΔΟΣ-ΑΡΙΘΜΟΣ-ΤΑΧ.ΚΩΔ.-ΣΥΝΟΙΚΙΑ-ΠΟΛΗ Ή ΧΩΡΙΟ)				ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΕΓΓΑΜΟΣ	1
ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΟΥ	ΕΠΩΝΥΜΟ (ΟΠΩΣ ΣΤΗΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ)	ΟΝΟΜΑ		ΟΝ. ΠΑΤΕΡΑ	ΑΡ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ	ΑΡΙΘ. ΦΟΡΩΛ. ΜΗΤΡ. ΣΥΖΥΓΟΥ	
	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ Ή ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΙΣ				ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΚΙΝΗΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ	
ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ (ΟΔΟΣ-ΑΡΙΘΜΟΣ-ΤΑΧ.ΚΩΔ.-ΣΥΝΟΙΚΙΑ-ΠΟΛΗ Ή ΧΩΡΙΟ)		ΤΗΛ.	ΑΡΙΘ. ΦΟΡΩΛ. ΜΗΤΡ. ΕΚΠΡ/ΠΟΥ	
ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ							
				Υπόχρεου		Της συζύγου	
1. Είστε νέος φορολογούμενος (υποβάλλετε δήλωση για πρώτη φορά);	327	ΝΑΙ	1	328	ΝΑΙ	1	
2. Είστε κάτοικος εξωτερικού και υποχρεούσθε να υποβάλετε φορολ. δήλωση στην Ελλάδα;	319	ΝΑΙ	1	320	ΝΑΙ	1	
3. Εξαιρέισθε από την προσκόμηση αποδείξεων (εδάφιο γ' παρ. 1 άρθρο 9 Κ.Φ.Ε.);	023	ΝΑΙ	1	024	ΝΑΙ	1	
4. Υποβάλλεται η δήλωση από κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς, μεσεγγυούχο, προσωρινό διαχειριστή ή σύνδικο πτώχευσης;	329	ΝΑΙ	1				
5. Υποβάλλεται η δήλωση από επίτροπο, κηδεμόνα ανηλίκου ή δικαστικό συμπαραστάτη;	330	ΝΑΙ	1				
6. Υποβάλλεται η δήλωση από κληρονόμο του φορολογουμένου που απεβίωσε;	331	ΝΑΙ	1				
7. Είστε μισθωτός και πήρατε στεγαστικό επίδομα μέσα στο 2011;	011	ΝΑΙ	1	012	ΝΑΙ	1	
8. Είστε συνταξιούχος και γεννηθήκατε μέχρι 31-12-1946;	013	ΝΑΙ	1	014	ΝΑΙ	1	
9. Είστε μισθωτός ή συνταξιούχος σε παραμεθόρια περιοχή;	015	ΝΑΙ	1	016	ΝΑΙ	1	
10. Γεννηθήκατε από 01-01-1981 και μετά;	017	ΝΑΙ	1	018	ΝΑΙ	1	
11. Έχετε υποπέσει σε παραβάσεις των περ. α' & η' παρ. 8 & περ. α' και β' παρ. 10 αρθρ. 5 ν. 2523/97	021	ΝΑΙ	1	022	ΝΑΙ	1	
12. Εμπίπτετε στις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 73 ν. 3842/2010;	025	ΝΑΙ	1	026	ΝΑΙ	1	
13. Κατοικείτε μόνιμα σε νησί με πληθυσμό κάτω από 3.100 κατοίκους;	007	ΝΑΙ	1	008	ΝΑΙ	1	
14. Μεταβλήθηκε η περιουσιακή σας κατάσταση ή άλλα στοιχεία του Ε9 το 2011 κτλ.;	617	ΝΑΙ	1				
15. Είστε κάτοικος χώρας Ε.Ε. (εκτός Ελλάδας) και αποκτήσατε στην Ελλάδα πάνω από το 90% του συνολ. εισοδ. σας;	385	ΝΑΙ	1	386	ΝΑΙ	1	
16. Έχετε περιουσία (ακίνητα, καταθέσεις κλπ.) στο εξωτερικό;	029	ΝΑΙ	1	030	ΝΑΙ	1	
17. Ανήκετε στην κατηγορία των ολικώς τυφλών, κινητικά αναπήρων πάνω από το 80% κτλ.;	905	ΝΑΙ	1	906	ΝΑΙ	1	
18. Είστε αξιωματικός ή ημεδαπό κατώτερο πλήρωμα εμπορ. πλοίου;	911	ΝΑΙ	1	912	ΝΑΙ	1	
19. Σημειώστε Χ αν δεν επιθυμείτε να ενταχθείτε στην τηλεφωνική και ηλεκτρονική πληροφόρηση για την εκκαθάριση της δήλωσής σας	010						
ΠΙΝΑΚΑΣ 3. ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΠΟΣΟΥ ΛΟΓΩ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ ΚΤΛ. ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΦΟΡΟΥ							
1. Έχετε αυξημένο αφορολόγητο 2.000 ευρώ λόγω αναπηρίας 67% και πάνω κτλ.;	001	ΝΑΙ	1	002	ΝΑΙ	1	
2. Αριθμός παιδιών του πίνακα 9 περίπτ. 1 (αριθμητικά)	003			004			
3. Αριθμός προσώπων του πίνακα 9 με αναπηρία 67% και πάνω κτλ. (αριθμητικά)	005			006			
ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ							
A. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ							
1. Άθροισμα καθαρών ποσών από μισθούς, ημερομίσθια κτλ. (εκτός περιπτ. 2, 3, 4)	301			302			
2. Άθροισμα καθαρών ποσών από κύριες συντάξεις (εκτός περιπτ. 1, 3, 4)	303			304			
3. Άθροισμα καθαρών ποσών από επικουρικές συντάξεις, μερίσματα, κτλ. (εκτός περιπτ. 1, 2, 4)	321			322			
4. Αμοιβές αθλητών και επιδόματα ανέργων των παρ. 2 & 3 του αρθρ. 33 ν. 1892/90	317			318			
B. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ							
1. Καθαρό εισόδημα ατομικής επιχείρησης βάσει βιβλίων ή στοιχείων	461			462			
2. Καθαρό εισόδημα προηγ. περίπτ. 1 μόνο από αλιευτική δραστηριότητα	921			922			
3. Καθαρό εισόδημα από συμμετοχή σε συνεκμετάλλευση μη υπαγόμενη στο αρθ.10 ΚΦΕ	919			920			
4. Καθαρό εισόδημα ατομικής επιχείρησης με βάση το αντικειμενικό σύστημα							
Νομός (Δήμος/Διαμέρισμα ή Κοινότητα) εκμετάλλευσης	Είδος παραγωγής: α) είδος καλλιέργειας ή β) είδος εκτροφής (ζώον γ) είδος άλλης μονάδας	Αριθμός: (1) α) στρεμμάτων β) ζώων γ) άλλων μονάδων	Ορεινό Ημιορεινό Πεδινό	Αρδευόμενο Μη αρδευόμενο	Καθαρό εισόδημα: (2) α) από στρέμμα β) ανά κεφαλή ζώου γ) ανά άλλη μονάδα	Συνολικό Καθαρό Εισόδημα (3) = (1) x (2)	
Σύνολο καθαρού γεωργικού εισοδήματος με βάση το αντικειμενικό σύστημα		915		916			
5. Καθαρό εισόδημα προηγ. περίπτ. 4 μόνο από αλιευτική δραστηριότητα		923		924			

* Συμπληρώνεται από την υποχρεού. ** Γραπθείστε τα στοιχεία του ΠΙΝΑΚΑ 1. Σε περίπτωση αλλαντίς οι διορθώσεις να γίνουν απευθείας πάνω στο έντυπο.

Υ.Ε.Ε.Δ. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

	Υπόχρεου	Της συζύγου
Μείον: α) Ενοίκια που καταβλήθηκαν για μίσθωση γεωργικής γής _____	335	336
β) Αξία καινούργιου πάγιου εξοπλισμού ³²⁶ _____ x 25% ή 50% _____	337	338
γ) Για κατά κύριο επάγγελμα αγρότες 1.500 ή 3.000 ευρώ αν πήραν εξισωτικές αποζημιώσεις ή 2.250 (ή 1.875) ή 4.500 (ή 3.750) ευρώ, αντίστοιχα, αν είναι νέοι αγρότες _____	339	340
6. Ζημιά του ίδιου οικονομικού έτους από ατομική άσκηση γεωργικής επιχείρησης _____	465	466
7. Ζημιές προηγούμενων οικονομικών ετών από ατομική άσκηση γεωργικής επιχείρησης _____	467	468
8. Ακαθάριστα έσοδα από ατομική άσκηση γεωργικής επιχείρησης _____	475	476
9. Καθαρά κέρδη από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μέχρι 100 kw _____	479	480
10. Καθαρά κέρδη από αγροτουριστική μονάδα μέχρι 10 δωμάτια _____	481	482
Γ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ		
1. Καθαρά κέρδη από ατομική επιχείρηση (εκτός περίπτ. 4) _____	401	402
2. Επιχειρηματική αμοιβή από Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή κοινωνία κληρονομικού δικαίου _____	403	404
3. Καθαρά κέρδη από Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή Κοινωνία κτλ. μη υπαγόμενες στο άρθρο 10 Κ.Φ.Ε. _____	405	406
4. Υπερτίμημα από πώληση αυτοκινήτου επιχείρησης _____	407	408
5. Ζημιά του ίδιου οικονομικού έτους από ατομική επιχείρηση (εκτός περίπτ. 4) _____	413	414
6. Ζημιές προηγούμενων οικονομικών ετών από ατομική επιχείρηση _____	415	416
7. Ακαθάριστα έσοδα από ατομική επιχείρηση _____	425	426
Δ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ		
1. Καθαρό εισόδημα από ατομικό επάγγελμα _____	501	502
2. Καθαρές αμοιβές ελεγκτή Α.Ε., διαιτητή, εκτελεστή διαθήκης κτλ. _____	503	504
3. Ποσό διατροφής που έχει εισπραχθεί από σύζυγο (εκτός των παιδιών) _____	505	506
4. Εισόδημα που δεν εντάσσεται σε άλλη περίπτ. του πίν. 4 _____	507	508
5. Ζημιά του ίδιου οικονομικού έτους από ατομικό επάγγελμα _____	511	512
6. Ζημιές προηγούμενου οικον. έτους από ελεύθεριο επάγγελμα _____	515	516
7. Ακαθάριστα έσοδα από ατομική άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος _____	517	518
Ε. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ		
1. Ακαθάριστο εισόδημα από εκμίσθωση:		
α) κατοικιών _____	103	104
β) Ξενοδοχείων, κλινικών, σχολείων, αιθουσών κιν/φων ή θεάτρων κτλ. _____	121	122
γ) καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών κτλ. _____	105	106
δ) γηπέδων, χώρων τοποθέτησης επιγραφών _____	107	108
ε) βιομηχανοστασίων,εμπορικών κέντρων που επέλεξαν υπαγωγή σε ΦΠΑ _____	109	110
στ) γαιών _____	101	102
ζ) γαιών με βάση το αντικειμενικό σύστημα _____	909	910
2. α) Ακαθάριστο εισόδημα από υπεκμίσθωση ακινήτων _____	111	112
β) Στην περίπτωση αυτή, ποιοί ενοίκιο έχετε καταβάλει _____	113	114
3. Ακαθάριστο εισόδημα από δωρεάν παραχώρηση - ιδιόχρηση:		
α) κατοικιών (μόνο δωρεάν παραχώρηση) _____	129	130
β) Ξενοδοχείων, κλινικών,σχολείων, αιθουσών κινηματογράφων ή θεάτρων κτλ. _____	143	144
γ) καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών κτλ. _____	145	146
δ) γηπέδων,χώρων τοποθέτησης επιγραφών _____	147	148
ε) γαιών (μόνο δωρεάν παραχώρηση) _____	141	142
στ) γαιών (μόνο δωρεάν παραχώρηση) με βάση το αντικειμενικό σύστημα _____	701	702
4. Ακαθάριστο εισόδημα οικοδομών: α) σε έδαφος του εκμισθωτή _____	123	124
β) σε έδαφος του παρέχοντος δωρεάν τη χρήση _____	125	126
5. α) Δαπάνες για ασφάλιστρα, δικαστ. δαπάνη, αμοιβές δικηγόρων (περ.1α,1β,1γ,1ε,3α,3β,3γ) _____	151	152
β) Αποζημίωση καταβληθείσα με νόμο στο μισθωτή κατά τη λύση επαγγελματικής μίσθωσης _____	163	164
γ) Ακαθάριστο εισόδημα από την εκμίσθωση του ακινήτου της περίπτ. 5β _____	165	166
δ) Λοιπές περιπτώσεις δαπανών άρθρου 23 ΚΦΕ (γαίες κτλ.) _____	159	160
6. Ακαθάριστο εισόδημα κατοικιών επιφάνειας πάνω από 300 τ.μ καθεμιά (περ. 1α, 2α και 3α) _____	175	176
7. Ακαθάριστο εισόδημα ανακατασκευασμένων διατηρητέων (περ. 1α, 1β, 3α και 3β) _____	131	132
8. Ακαθάριστο εισόδημα ανακατασκευασμένων διατηρητέων (περ. 1γ, 1ε και 3γ) _____	133	134
9. Ακαθάριστο εισόδημα για το οποίο δε βεβαιώνεται χαρτόσημο,εκτός από την περίπτ. 1ε _____	741	742
ΣΤ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ		
Καθαρό εισόδημα από τόκους δανείων κτλ. ημεδαπής προέλευσης _____	291	292
Ζ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ		
1. Καθαρό ποσό από μισθούς κτλ. αλλοδαπής προέλευσης _____	389	390
2. Καθαρό ποσό από συντάξεις κτλ. αλλοδαπής προέλευσης _____	391	392
3. Καθαρά κέρδη από γεωργικές επιχειρήσεις (ατομική, εταιρικές) στην αλλοδαπή _____	463	464
4. Ζημιές από γεωργικές επιχειρήσεις (ατομική, εταιρικές) στην αλλοδαπή _____	471	472
5. Καθαρά κέρδη από εμπορικές επιχ/σεις (ατομική, εταιρικές) στην αλλοδαπή _____	411	412
6. Ζημιές από εμπορικές επιχειρήσεις (ατομική, εταιρικές) στην αλλοδαπή _____	421	422
7. Καθαρά κέρδη από ελευθέριο επάγγελμα (ατομικά, εταιρικά) στην αλλοδαπή _____	509	510
8. Ζημιές από ελευθέριο επάγγελμα (ατομικά, εταιρικά) στην αλλοδαπή _____	513	514
9. Εισοδήματα από κινητές αξίες αλλοδαπής προέλευσης που φορολογούνται με τις γενικές διατάξεις _____	295	296
10. Ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα που βρίσκονται στην αλλοδαπή _____	171	172
11. Καθαρό εισόδημα της περίπτ. 10 _____	173	174
12. Ακαθάριστο εισόδημα της περίπτ. 10 από κατοικίες με επιφάνεια πάνω από 300 τ.μ. η καθεμιά _____	395	396

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ											Υπόχρεο	Της συζύγου
1. Ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης με βάση: α) Την ετήσια αντικειμενική δαπάνη για ιδιοκατοικημένη ή μισθούμενη ή δωρεάν παραχωρούμενη κύρια κατοικία και έως δύο δευτερεύουσες κατοικίες.												
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΡΕΥΜΑΤΟΣ**		ΜΕΣΟΜΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑ Ή ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΡΑΧΩΡΟΥΜΕΝΗ	ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ	ΒΕΣΗ ΟΡΟΦΟΥ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΥΡΙΑΣ ΧΩΡΩΝ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΝΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ Η ΧΡΗΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΟΥ ΣΥΖΥΓΟΥ	ΜΗΝΕΣ ΙΔΙΟΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΣΩΦΗΣ Η ΤΙΜΗ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ - ΟΔΟΙ ΠΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΙΟΥΝ ΤΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ		205		203	240		211	212	213	214	215	216
α) ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ				ΝΑΙ	1	ΝΑΙ	1					
β) ΠΡΩΤΗ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ				207	241		218	219	220	221	222	223
				ΝΑΙ	1	ΝΑΙ	1					
γ) ΔΕΥΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ				209	242		225	226	227	228	229	230
				ΝΑΙ	1	ΝΑΙ	1					
β) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για λοιπές κατοικίες											707	708
γ) τα επιβατικά αυτ/τα Ι.Χ., Μ.Χ. (οικογένειας, ατομικής-εταιρικής επιχ/σης, κοινωνιών και κοινοπραξιών)												
A/A	A.Φ.Μ. κύριου ή κάτοχου Ε.Ι.Χ., Μ.Χ.	Κ. Α.	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	Κ. Α.	Κυβ. εκατ.	Κ. Α.	Μήνες κυρ/τος μέσο στο 2011	Κ. Α.	Ποσοστό συνιδιοκτ. %	Κ. Α.	Ετος πρώτης κυκλοφ.	
			Γράμματα	Αριθμός								
1		750			703	761	771				775	851
2		751			704	762	772				776	853
3		752			705	763	773				777	855
4		753			706	764	774				778	857
δ) τα σκάφη αναψυχής Ι.Χ. (οικογένειας κτλ.)												
Όνομα σκάφους	Αριθμός και λιμάνι νηολογίου	Χώρα	Ισοπορό	Χώρα ενδείκτησης	Ποσοστό συνιδιοκτ. %	Πρώτη νηολογ.	Μήνες κυρ/τος μέσο στο 2011	Κ. Α.	Μέτρα μήκους			
			ΝΑΙ	1	ΝΑΙ	1			747			711
			ΝΑΙ	1	ΝΑΙ	1			748			713
δα) τις αμοιβές πληρωμάτων σκαφών αναψυχής											731	732
ε) τα αεροσκάφη, ελικόπτερα Ι.Χ. και ανεμόπτερα												
Στοιχεία εθνικότητας και νηολογίου	Τύπος	Αριθμός σειράς κατασκευαστή	Αερομόλυσμα συνήθους παραγωγής	Μήνες κυρ/τος μέσο στο 2011	Ιπτά η λίμπρες	Πρώτη νηολογ.						
												715
στ) τις δεξαμενές κολύμβησης (πισίνες)												
Κ. Α.	Εξωτερική (τετρ. μέτρα)	Ποσοστό συνιδιοκτ. % υποχρέου της συζύγου	Κ. Α.	Εσωτερική (τετρ. μέτρα)	Ποσοστό συνιδιοκτ. % υποχρέου της συζύγου							
767			768									765
ζ) Γράψτε την αντικειμενική δαπάνη για διδάκτρα σε σχολεία											769	
η) Γράψτε την αντικειμενική δαπάνη για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτ/των και δασκάλους											770	
2. Από τη δαπάνη που καταβάλατε:												
α) για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, δίτροχων κτλ. οχημάτων											719	720
β) για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση πλοίων αναψυχής κτλ. σκαφών αναψυχής και αεροσκαφών											721	722
γ) για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση κινητών πραγμάτων αξίας πάνω από 10.000 €											723	724
δ) για δωρεές ή γονικές παροχές ή χορηγίες χρηματικών ποσών (εκτός προς το Δημόσιο, κτλ.)											725	726
ε) για την τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων ή πιστώσεων κτλ.											727	728
ΠΙΝΑΚΑΣ 6. ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΜΕΙΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ												
1. Καθαρό εισόδημα που δεν υπήρχε την 1-1-2012											655	656
2. Ποσό ετήσιας δαπάνης που δεν υπήρχε την 1-1-2012											693	694
3. Εισοδήματα που αποκτήσατε το 2011, τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο, φορολογούνται με ειδικό τρόπο, καθώς και από μερίσματα ημεδαπών Α.Ε., ΕΠΕ, κτλ.											659	660
4. Εισοδήματα που εξαιρούνται της εισφοράς (παρ. 2 άρθρ. 29 ν. 3986/2011)											657	658
5. Επίδομα ανεργίας του Ο.Α.Ε.Δ.											661	662
6. Καθαρά κέρδη από εταιρίες κτλ., που φορολογήθηκαν με το άρθρο 10 Κ.Φ.Ε.											431	432
7. Φόρος που παρακρατήθηκε στα εισοδήματα της περ. 3 και στα καθαρά κέρδη της περ. 6											433	434
8. Καθαρό ποσό επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ)											305	306
9. Αγροτικές ενισχύσεις (επιδοτ., αποζημ., οικον. ενισχ. κτλ.) εκτός αυτών επί της παραγωγής											477	478
10. Ενοίκιο εγκατάστασης ατομικής επιχείρησης ή ελευθέριου επαγγέλματος												
Όνοματεπώνυμο ή Επωνυμία ιδιοκτήτη	Κ.Α.	Α.Φ.Μ. ιδιοκτήτη	Κ.Α.	Επιφάνεια σε τ.μ.								
	790		795									793
	791		796									615
11. Ενοίκιο ακινήτων εκτός από κύρια κατοικία, κατοικία παιδιών που σπουδάζουν και περιίπτ. 10											417	797
12. Δαπάνη για την αγορά ή ανέγερση ακινήτων ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτών κτλ.											735	
13. Χρηματικά ποσά που προέρχονται από διάθεση περιουσιακών στοιχείων, εισαγωγή χρηματικών κεφαλαίων αλλοδαπής, δάνεια, δωρεές κτλ.											781	782
14. Επαναπατριζόμενα κεφάλαια (άρθρ. 18 ν.3842/10)											783	784
15. Ανάλωση κεφαλαίου που ήδη φορολογήθηκε ή απαλλάσσταν από το φόρο											787	788
ΠΙΝΑΚΑΣ 7. ΠΟΣΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΟΥ ΑΦΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ Ή ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ												
1. Δαπάνη αγοράς αγαθών και παροχής υπηρεσιών (παρ. 1 άρθρο 9 Κ.Φ.Ε.)											049	
2. Εξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης											051	052
3. Υποχρεωτικές εισφορές σε ταμεία ασφάλισης (Ο.Α.Ε.Ε. κτλ.)											053	054
4. Δωρεές ιατρικών μηχανημάτων κτλ., σε νοσοκομεία κτλ.											057	058

* Συμπληρώνεται όταν η Τ.Ζ. είναι από 2.800 € και άνω ** Απολύτως μόνον που κλείνει ετήσια

		Υπόχρεου		Της συζύγου	
5. Δωρεές χρημ.ποσών στο Δημόσιο κτλ.: Στο εξωτερικό 031 _____, 032 _____, Και συνολικά		059		060	
6. Δωρεές χρημ. ποσών στο λογ/σμό αλληλοβοήθειας για την απόσβεση του Δημοσίου χρέους		075		076	
7. Πολιτιστικές χορηγίες του ν.3525/2007:		061		062	
8. Δεδουλευμένοι τόκοι που καταβλήθηκαν για στεγαστικά δάνεια απόκτησης πρώτης κατοικίας και αναστήλωσης κτλ. διατηρητέων κτιρίων: Επιρρόνηση σε τ.μ 071 _____		063		064	
9. Συνολικό ποσό δανείων της προηγούμενης περίπτωσης		069		070	
10. Ενοίκιο που πληρώσατε για κύρια κατοικία της οικογένειας:					
Όνοματεπώνυμο ή Επωνυμία ιδιοκτήτη	κ.α.	Α.Φ.Μ. ιδιοκτήτη	κ.α.	Φιλοξενία	κ.α.
	801		092	ΝΑΙ 1	091
	802		094	ΝΑΙ 1	093
	803		096	ΝΑΙ 1	095
					097
					098
					099
11. Ενοίκιο που πληρώσατε για κατοικία παιδιών της οικογένειας που σπουδάζουν στο εσωτερικό:					
Όνοματεπώνυμο ή Επωνυμία ιδιοκτήτη	κ.α.	Α.Φ.Μ. ιδιοκτήτη			
	804				817
	805				819
	806				821
	807				823
					1 ^ο παιδί
					2 ^ο παιδί
					3 ^ο παιδί
12. Ποσό ασφαλίσεων για ασφάλιση ζωής, προσωπικών ατυχημάτων, ασθένειας		073		074	
13. Ποσό διατροφής που κατέβαλε ο ένας σύζυγος στον άλλον		089		090	
14. Δαπάνη για αλλαγή εγκατάστασης καυσίμου ή για εγκ/ση φυσ. αερίου, θερμομόνωσης κ.τ.λ.		087		088	
15. Δίδατρα φροντιστηρίων εκπαιδευτικών μαθημάτων κτλ.: α) Για τον υπόχρεο και τη σύζυγο		079		080	
β) Για κάθε παιδί τους χωριστά 081 _____, 082 _____, 083 _____		084		085	
16. Μισθώματα επιχειρήσεων τριτογενούς τομέα (παρ. Β2 αρθρ.43 και 44 ν.4030/2011)		077		078	
17. Ποσό επένδυσης για κινηματογραφικές ταινίες (παρ. 9 άρθρ. 73 ν. 3842/2010)		663		664	
18. Εμπίπτετε στις διατάξεις των περιπτώσεων α ή β της παρ. 9 του άρθρου 73 ν. 3842/2010;		033	α	035	β
		034	α	036	β
ΠΙΝΑΚΑΣ 8. ΠΡΟΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΕΣ - ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΕΝΤΕΣ ΦΟΡΟΙ					
1. Φόροι 4%, 10% και 15% που προκαταβλήθηκαν (άρθρο 52 Κ.Φ.Ε.)		601		602	
2. Φόροι 1%, 4%, 8%, 15% και 20% που παρακρατήθηκαν (άρθρο 55 Κ.Φ.Ε.)		603		604	
3. Φόροι 20% και 10% (άρθ. 58 Κ.Φ.Ε.) και 15% (περ. γ' παρ. 5 άρθρ. 52 Κ.Φ.Ε.) που παρακρατήθηκαν		605		606	
4. Φόρος που καταλογίστηκε για ωφέλεια από πώληση αυτοκινήτου επιχείρησης		607		608	
5. Φόρος που παρακρατήθηκε στις αμοιβές της περίπτωσης 4 του πίνακα 4Α		609		610	
6. Φόρος που καταβλήθηκε στο εξωτερικό		651		652	
7. Φόρος που παρακρατήθηκε στα εισοδήματα από τόκους δανείων κτλ. ημεδαπής (πίν. 4 ΣΤ)		293		294	
8. Φόρος που αναλογεί στους μισθούς, συντάξεις (περιπτώσεις 1, 2 και 3 του πίνακα 4Α)		313		314	
9. Φόρος που παρακρατήθηκε στους μισθούς, συντάξεις (περιπτώσεις 1, 2 και 3 του πίν. 4Α)		315		316	
10. Φόρος που παρακρατήθηκε στην Ελλάδα στα εισοδήματα από τόκους, κτλ.(περ.9 του πίν.4Ζ)		297		298	
11. Φόρος που καταβλήθηκε για άυλη εμπορική αξία ακινήτων των περ. 1β έως 1ζ του πίν.4Ε		127		128	
ΠΙΝΑΚΑΣ 9. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΟΙΚΟΥΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΒΑΡΥΝΟΥΝ					
1	Ανύπαντρο παιδί που γεννήθηκε από 1/1/1993 έως 31/12/2011 ή από 1/1/1986 και σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες σχολές, καθώς και άγαμα παιδιά που είναι άνεργα εγγεγραμμένα στους καταλόγους του ΟΑΕΔ. Παιδιά ανύπαντρο, διαζευγμένα ή σε κατάσταση χρεώσεως, με αναπηρία 67% και πάνω, καθώς και ανύπαντρα παιδιά που υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία, ανεξάρτητα από ηλικία.	2	α) Ανιόντες των συζύγων (γονείς, παππούδες κτλ.) β) Ανήλικοι συγγενείς μέχρι τον 3ο βαθμό, ορφανοί από πατέρα και μητέρα γ) Ανύπαντροι ή χήροι ή διαζευγμένοι αδελφοί και αδελφές, με αναπηρία 67% και πάνω.		
Όνομα	Έτος γέννησης	Σχολή ή σχολείο φοίτησης	κ.α.	Α.Φ.Μ.	Όνοματεπώνυμο
			831		835
			832		836
			833		837
			834		838
ΠΙΝΑΚΑΣ 10. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΦΑΚΕΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ (συμπληρώνεται από την υπηρεσία)					
Προκαταβολή φόρου εισοδήματος από το προηγούμενο οικον. έτος		901		902	
Εισφορά Ο.Γ.Α. φόρου εισοδήματος οικον. έτους 2011		903		904	
341	342	745	746	907	908
995	996	743	744	985	986
997	998	323	324	987	988
959	960	399	400	989	990
ΠΙΝΑΚΑΣ 11. Αν πρακίψει επιστρεφόμενο ποσό να κατατεθεί στον ακόλουθο λογαριασμό μου (γράψτε τον τίτλο, τον κωδικό τράπεζας και τον αριθμό λογαριασμού):					
ΤΡΑΠΕΖΑ	ΚΩΔ.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΙΒΑΝ			
		G	R		
Τα στοιχεία των φορολογούμενων είναι απόρρητα. Διατηρούνται από το Υπουργείο Οικονομικών σε αρχείο, που υπάγεται στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και λειτουργεί σύμφωνα με το ν.2472/1997 και τις ειδικές ρυθμίσεις των φορολογικών νόμων. Κάθε φορολογούμενος έχει δικαίωμα πρόσβασης στα στοιχεία που τον αφορούν.					
Ο ΕΛΕΓΞΑΣ		Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ		Ο ΔΗΛΩΝ	
Ημερομηνία παραλαβής _____ 2012		Αρμόδια Δ.Ο.Υ. : _____		_____ 2012	
Ο ΠΑΡΑΛΑΒΩΝ		Ονομ.: _____		Η ΔΗΛΟΥΣΑ	
		Δ/ση: _____			
		Α.Φ.Μ.: _____			
		Κατηγορία οδίας: _____			

2. 1 ΤΕΚΜΗΡΙΑ

Το εισόδημα κάθε φορολογούμενου χωρίζεται σε δύο κατηγορίες, **το πραγματικό** εισόδημα και **το τεκμαρτό**. Το πραγματικό εισόδημα, όπως αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, προέρχεται από τις πηγές εισοδήματος του φορολογούμενου, όπως αυτές προκύπτουν από πραγματικά στοιχεία για το διάστημα που υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από βεβαιώσεις αποδοχών, εισόδημα που προκύπτει από τα βιβλία της επιχείρησης που ο υπόχρεος εκμεταλλεύεται, από τόκους καταθέσεων και οποιοδήποτε άλλο εισόδημα που προέρχεται από πραγματικά στοιχεία. Αντίθετα, το τεκμαρτό εισόδημα υπολογίζεται με βάση άλλα δεδομένα, όπως η **απόκτηση** ή **κατοχή** ενός περιουσιακού στοιχείου κινητού ή ακινήτου, οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες και το τεκμήριο διαβίωσης. Με το τρόπο αυτό επιδιώκεται ο ακριβής προσδιορισμός του πραγματικού εισοδήματος των πολιτών και η εν μέρει πάταξη της φοροδιαφυγής. Αξίζει να σημειωθεί ότι η εφαρμογή του τεκμηρίου δεν καταδεικνύει πάντα την πραγματική οικονομική κατάσταση του φορολογούμενου, καθώς δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου το μέτρο είναι άδικο π.χ. ως προς τον πολίτη που είναι κύριος ακινήτων που προέρχονται από κληρονομική διαδοχή. Σε αυτή την περίπτωση δεν είναι δυνατόν να υποστηριχθεί ότι δαπάνησε χρήματα για να τα αγοράσει και είναι πιθανόν να μην είναι σε θέση να τα συντηρήσει, τουλάχιστον κατά το χρονικό σημείο που τα ακίνητα αυτά περιήλθαν στην κυριότητά του.

2. 2 ΕΙΔΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ

Τα τεκμήρια διαχωρίζονται σε δύο κατηγορίες: α) Στα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης και β) στα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων. Η πρώτη κατηγορία τεκμηρίων περιλαμβάνει την κατοχή περιουσιακών στοιχείων και η εφαρμογή τους διαρκεί όσο και η κατοχή του κάθε στοιχείου, ενώ η δεύτερη αφορά δαπάνες για αγορά ή χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων ή

ορισμένων κινητών περιουσιακών στοιχείων, όπως π.χ. το ποσό που δαπανήθηκε για την αγορά ενός σπιτιού ή ενός αυτοκινήτου.

2. 3 ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

Με το άρθρο 16 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, όπως αυτό τροποποιήθηκε από τον Ν. 3986/2011, ορίζονται τα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης των φορολογούμενων, όπως αυτά ισχύουν για το οικονομικό έτος 2012 (χρήση 2011) που είναι τα εξής:

1. Κύριες κατοικίες
2. Δευτερεύουσες κατοικίες
3. Επιβατικά αυτοκίνητα Ι.Χ
4. Ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης
5. Οικιακοί βοηθοί, οδηγοί αυτοκινήτων, δάσκαλοι και λοιπό προσωπικό
6. Σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης
7. Αεροσκάφη, ελικόπτερα, ανεμόπτερα
8. Εσωτερική-εξωτερική δεξαμενή κολύμβησης (πισίνα)
9. Ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη

Με βάση το άρθρο 28 του Ν. 3986/2011, επήλθαν αλλαγές στον τρόπο υπολογισμού των τεκμηρίων που αφορούν τις κύριες και δευτερεύουσες κατοικίες, τα επιβατικά αυτοκίνητα Ι.Χ., τα σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, καθώς και για τις εσωτερικές-εξωτερικές δεξαμενές κολύμβησης. Με τις αλλαγές αυτές επήλθαν αυξήσεις στα ποσά της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης όπως φαίνεται παρακάτω.²⁴

---

²⁴ Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 394-413
Επιστημονική ομάδα ASTbooks, Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης (Πόθεν έσχες), εκδ. Λογιστική Ενημέρωση, α.τ., α.χ., σελ. 9-31

ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ

Με βάση τη διατύπωση του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε., όπως αυτό τροποποιήθηκε από το Ν. 3986/2011, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη της ιδιοκατοικούμενης ή μισθωμένης ή της δωρεάν παραχωρούμενης κύριας κατοικίας ορίζεται κλιμακωτά με βάση τα τετραγωνικά μέτρα ως εξής:

Πίνακας 3: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη κύριας κατοικίας για τα έτη 2011 και 2012.

Κύρια κατοικία		
Τετραγωνικά μέτρα α' οικίας	Ισχύουσα ετήσια αντικειμενική δαπάνη 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη 2011
Μέχρι 80 τ.μ.	40€	30€
81 - 120 τ.μ.	65€	50€
121 - 200 τ.μ.	110€	80€
201 - 300 τ.μ.	200€	150€
300 τ.μ. και άνω	400€	300€

Παρατίθεται σύγκριση με τα ποσά αντικειμενικής δαπάνης όπως ορίζονταν το 2011. Παρατηρείται αύξηση των ποσών που προκύπτουν από την ετήσια αντικειμενική δαπάνη, από 2011 στο 2012.²⁵

²⁵ Επιστημονική ομάδα ASTbooks, Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης (Πόθεν έσχες), εκδ. Λογιστική Ενημέρωση, α.τ., α.χ., σελ. 17

Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 395

Παράδειγμα:

Για οικία 100 τ.μ. $(80 \times 40) + (20 \times 65) = 3.200 + 1.300 = 4.500\text{€}$ για το 2012

Για οικία 100 τ.μ. $(80 \times 30) + (20 \times 50) = 2.400 + 1.000 = 3.400\text{€}$ για το 2011

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

Για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης για τους βοηθητικούς χώρους της κύριας κατοικίας υπολογίζεται ποσό σαράντα (40 €) ανά τετραγωνικό μέτρο, ανεξαρτήτως τιμής ζώνης.

ΤΙΜΕΣ ΖΩΝΗΣ

Η τιμή ζώνης καθορίζεται από το κράτος για τον αντικειμενικό προσδιορισμό της αξίας της κατοικίας, ανάλογα με την περιοχή στην οποία βρίσκεται. Κάθε περιοχή έχει την δική της τιμή ζώνης, η οποία προσαυξάνει την τιμή του τελικού τεκμηρίου του ακινήτου. Οι περιοχές χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες τιμών που προσδιορίζουν την αντικειμενική δαπάνη της οικίας ανά τετραγωνικό μέτρο σε ευρώ. Αμέσως παρακάτω παρατίθεται σχετικός πίνακας:²⁶

Πίνακας 4: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη κατοικίας αναφορικά με τις τιμές ζώνης.

Επιφάνεια κατοικίας (τ.μ.) (κύριος χώρος)	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη (€ ανά τ.μ.)		
	Τιμή ζώνης <	Τιμή ζώνης	Τιμή ζώνης >
	€ 2.799	€2.800 - €4.999	€5.000
1 - 80	40	56	68
81 - 120	65	91	110,5
121 - 200	110	154	187
201 - 300	200	280	340
> 300	400	560	680

²⁶ Επιστημονική ομάδα ASTbooks, Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης (Πόθεν έσχες), εκδ. Λογιστική Ενημέρωση, α.τ., α.χ., σελ. 17

Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 395

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΕΣ

Στην περίπτωση μονοκατοικίας τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται κατά είκοσι τοις εκατό **(20%)**.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ

Όταν υπάρχει δευτερεύουσα κατοικία, λαμβάνεται το ήμισυ της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης που προκύπτει όταν έχουμε κύρια κατοικία μαζί με το βοηθητικό χώρο της, είτε αυτή ιδιοκατοικείται είτε μισθώνεται ή έχει παραχωρηθεί δωρεάν. Δεν υπολογίζεται ετήσια αντικειμενική δαπάνη στις περιπτώσεις κενών κατοικιών, εφόσον αποδεικνύεται από λογαριασμό της ΔΕΗ ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο ότι το ακίνητο ήταν κενό για όλο το υπόψη διάστημα.

Αναλυτικοί πίνακες υπολογισμού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης για τις κύριες και δευτερεύουσες κατοικίες²⁷

Πίνακας 5: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη κατοικιών με τιμή ζώνης έως 2.799€.

Επιφάνεια σε τ.μ.	Κατοικίες σε περιοχές με τιμή ζώνης έως 2.799 €/τ.μ.		
	Διαμέρισμα	Μονοκατοικία	Εξοχικό
60	2.400,00 €	2.880,00 €	1.200,00 €
80	3.200,00 €	3.840,00 €	1.600,00 €
100	4.500,00 €	5.400,00 €	2.250,00 €
120	5.800,00 €	6.960,00 €	2.900,00 €
150	9.100,00 €	10.920,00 €	4.550,00 €
200	14.600,00 €	17.520,00 €	7.300,00 €
300	34.600,00 €	41.520,00 €	17.300,00 €

²⁷ Επιστημονική ομάδα ASTbooks, Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης (Πόθεν έσχεσ), εκδ. Λογιστική Ενημέρωση, α.τ., α.χ., σελ. 18
<http://www.forin.gr>

Πίνακας 6: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη κατοικιών με τιμή ζώνης από 2.800€ έως 4.999€.

Επιφάνεια σε τ.μ.	Κατοικίες σε περιοχές με τιμή ζώνης από 2.800 €/τ.μ. έως 4.999 €/τ.μ.		
	Διαμέρισμα	Μονοκατοικία	Εξοχικό
60	3.360,00 €	4.032,00 €	1.680,00 €
80	4.480,00 €	5.376,00 €	2.240,00 €
100	6.300,00 €	7.560,00 €	3.150,00 €
120	8.120,00 €	9.744,00 €	4.060,00 €
150	12.740,00 €	15.288,00 €	6,370,00 €
200	20.440,00 €	24.528,00 €	10.220,00 €
300	48,440,00 €	58.128,00 €	24.240,00 €

Πίνακας 7: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη κατοικιών με τιμή ζώνης άνω των 5.000€

Επιφάνεια σε τ.μ.	Κατοικίες σε περιοχές με τιμή ζώνης άνω των 5.000 €/ τ.μ.		
	Διαμέρισμα	Μονοκατοικία	Εξοχικό
60	4.080,00 €	4.896,00 €	2.040,00 €
80	5.440,00 €	6.528,00 €	2.720,00 €
100	7.650,00 €	9.180,00 €	3.825,00 €
120	9.860,00 €	11.832,00 €	4.930,00 €
150	15.470,00 €	18.564,00 €	7.735,00€
200	24.820,00 €	29.€784,00 €	12.410,00 €
300	58.820,00 €	70.584,00 €	29.410,00 €

ΕΠΙΒΑΤΙΚΑ Ι.Χ.

Το τεκμήριο των επιβατικών Ι.Χ. αυτοκινήτων υπολογίζεται με βάση τον κυβισμό του και την παλαιότητα του. Όσο μεγαλύτερου κυβισμού είναι το αυτοκίνητο, τόσο μεγαλώνει η δαπάνη αντικειμενικής αξίας. Αντιθέτως, η παλαιότητα του Ι.Χ. χαμηλώνει το τεκμήριο στις περιπτώσεις που το Ι.Χ. είναι από πέντε χρόνια και πάνω. Αξίζει να σημειωθεί ότι για τα αυτοκίνητα Ι.Χ. που αγοράστηκαν από χώρα του εξωτερικού, ανεξάρτητα από την παλαιότητα τους, υπολογίζουμε το τεκμήριο με βάση το έτος που αυτό κυκλοφόρησε στην Ελλάδα και όχι το έτος κατασκευής. Έτσι, αν για παράδειγμα υπάρχει ένα αυτοκίνητο που κατασκευάσθηκε το 2005 και ο κάτοχος του το αγόρασε από το εξωτερικό το 2009, το αυτοκίνητο για το έτος 2012 θα φορολογηθεί σαν ένα αυτοκίνητο 4 χρόνων.

Παρακάτω ακολουθούν πίνακες υπολογισμού των τεκμηρίων για τα αυτοκίνητα Ι.Χ. με βάση τον κυβισμό και την παλαιότητά τους.²⁸

ΚΥΒΙΣΜΟΣ

Μετά τις τροποποιήσεις που επέφερε ο Ν. 3986/2011 στο άρθρο 16 του Κ.Φ.Ε., η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης για το οικονομικό έτος 2012 ορίζεται με βάση τα κυβικά του ως εξής:

Πίνακας 8: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη Ι.Χ. για τα έτη 2011 και 2012.

Κυβικά εκατοστά Ι.Χ.	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη οικ. έτους 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη οικ. έτους 2011
Μέχρι 1.200	4.000 €	3.000€
1.200 - 2.000	+ 600 €/100 κ.ε	+ 300€/100 κ.ε
2.000 - 3.000	+ 900 €/100 κ.ε	+500€/100 κ.ε
3.000 και άνω	+1.200 €/100 κ.ε	+700€/100 κ.ε

Όπως μπορεί να παρατηρηθεί από τον πίνακα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη αυξάνεται κλιμακωτά όσο αυξάνονται τα κυβικά από τα 1.200 και πάνω, ενώ μέχρι τα 1.200 μένει σταθερή. Επίσης διαπιστώνεται και η αύξηση στα ποσά της αντικειμενικής δαπάνης από το 2011 στο 2012. Σημειώνεται ότι αν ο κυβισμός του αυτοκινήτου δεν καταλήγει σε πλήρη εκατοντάδα, γίνεται στρογγυλοποίηση προς την πλησιέστερη.²⁹

²⁸ Επιστημονική ομάδα ASTbooks, Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης (Πόθεν έσχες), εκδ. Λογιστική Ενημέρωση, α.τ., α.χ., σελ. 20
Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 395

²⁹ Επιστημονική ομάδα ASTbooks, Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης (Πόθεν έσχες), εκδ. Λογιστική Ενημέρωση, α.τ., α.χ., σελ. 20

Παράδειγμα:

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για ένα αυτοκίνητο 1.800 κυβικών είναι:

$$4.000+(600\times 6)=7.600$$

ΠΑΛΑΙΟΤΗΤΑ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί παραπάνω, ένα επιπλέον στοιχείο που καθορίζει την ετήσια αντικειμενική δαπάνη των αυτοκινήτων Ι.Χ. είναι η παλαιότητά τους, η οποία υπολογίζεται από το έτος πρώτης κυκλοφορίας του αυτοκινήτου στη χώρα μας και μειώνει το τεκμήριο ανάλογα με τα χρόνια που είναι στην κατοχή του φορολογούμενου. Συγκεκριμένα:

Πίνακας 9: Ποσοστό μείωσης ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης με βάση την παλαιότητα του αυτοκινήτου.

Από 5 έως 10 έτη	30 %
Πάνω από 10 έτη	50 %

Παράδειγμα:

Αν έχουμε ένα αυτοκίνητο 1.800 κυβικών το οποίο είναι 7 ετών το τεκμήριο μειώνεται κατά 30 % ως εξής: $7.600 - (7.600 \times 30\%) = 5.320$

ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΓΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ Ι.Χ.- ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ

Τα ποσά ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης, εκτός από τις δύο παραμέτρους (κυβισμός - παλαιότητα) που προαναφέραμε, επηρεάζονται και από άλλους παράγοντες. Συγκεκριμένα, για κατηγορίες αυτοκινήτων που αποτελούν εξαιρέσεις,

η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για Ι.Χ. δεν εφαρμόζεται και συνεπώς δεν υπάρχει τεκμήριο. Οι κατηγορίες αυτές εξετάζονται αμέσως παρακάτω.³⁰

ΑΝΤΙΚΕΣ-ΑΝΑΠΗΡΙΚΑ

Σε περιπτώσεις που τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης διαθέτουν πιστοποιητικό αυθεντικότητας (αντίκες), το οποίο εκδίδεται από διεθνή ή ημεδαπό φορέα που έχει την ανωτέρω αρμοδιότητα, δεν εφαρμόζεται η ετήσια αντικειμενική δαπάνη.

Ανάλογης φορολογικής αντιμετώπισης τυγχάνουν και τα ειδικά διασκευασμένα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που εξυπηρετούν κινητικά αναπήρους με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (**67%**).

Επισημαίνεται ότι ως προς τα αυτοκίνητα με ξένες πινακίδες που κυκλοφορούν στην Ελλάδα περιστασιακά (όπως λ.χ. για τουριστικούς λόγους) δεν υπολογίζεται ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης.

ΑΚΙΝΗΣΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ

Στην περίπτωση που το αυτοκίνητο τίθεται σε κατάσταση ακινησίας ή καταστρέφεται ολοκληρωτικά από οποιαδήποτε αιτία, η τεκμαρτή δαπάνη του αντιστοιχεί σε τόσα δωδέκατα του χρόνου, όσοι και οι μήνες κυριότητας ή κατοχής του. Για τους υπόλοιπους μήνες δεν υπάρχει τεκμήριο, αφού το αυτοκίνητο δεν είναι πλέον στην κατοχή του φορολογούμενου.

ΣΥΓΚΥΡΙΟΤΗΤΑ

Όταν υπάρχει συγκυριότητα επιβατικού αυτοκινήτου Ι.Χ. η ετήσια αντικειμενική δαπάνη προκύπτει από τον επιμερισμό του

---

³⁰ Επιστημονική ομάδα ASTbooks, Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης (Πόθεν έσχες), εκδ. Λογιστική Ενημέρωση, α.τ., α.χ., σελ. 21-22
<http://www.forin.gr>

ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στην ετήσια δαπάνη διαβίωσης περιλαμβάνεται και το χρηματικό ποσό που καταβάλλεται για ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης, όπως αυτό προκύπτει από τα νόμιμα παραστατικά, δηλαδή τις αποδείξεις παροχής υπηρεσιών. Επισημαίνεται ότι από την εφαρμογή αυτή του τεκμηρίου εξαιρούνται οι δαπάνες που καταβάλλονται για εσπερινά λύκεια, καθώς και για ειδικά σχολεία ατόμων με ειδικές ανάγκες. Σε περιπτώσεις διαζευγμένων γονέων, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης βαρύνει τον γονέα που καταβάλλει τα δίδακτρα και όχι απαραίτητα εκείνον ο οποίος έχει την επιμέλεια των τέκνων. Σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης δεν έχει υποστεί καμιά μεταβολή.

ΟΙΚΙΑΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ, ΔΑΣΚΑΛΟΙ, ΟΔΗΓΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Για τον προσδιορισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη και η δαπάνη που καταβάλλεται για οικιακούς βοηθούς, δασκάλους και λοιπό προσωπικό στο κατώτατο όριο αμοιβών, όπως αυτό ορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις για την αντίστοιχη κατηγορία εργαζομένων. Για παράδειγμα, οι κατώτατες αμοιβές μη οικόσιτου οικιακού προσωπικού ορίζονται για ημερομίσθιο στο ποσό των **33,56** ευρώ και για μισθό στο ποσό των **739,56** ευρώ.

Από τα παραπάνω εξαιρείται το χρηματικό ποσό που καταβάλλεται στην περίπτωση που ο φορολογούμενος απασχολεί έναν μόνο οικιακό βοηθό, καθώς και οι δαπάνες που καταβάλλονται όταν ο φορολογούμενος ή πρόσωπο που συνοικεί μαζί του και τον βαραίνει έχει αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (**67%**) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία ή είναι άνω των εξήντα πέντε (**65**) ετών και απασχολεί ένα νοσοκόμο. (ΠΟΛ. 1080/12-4-2011) Τονίζεται ότι το ποσό που από την αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης δεν έχει αλλάξει για το έτος 2012.³¹

³¹ Επιστημονική ομάδα ASTbooks, Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης (Πόθεν έσχες), εκδ. Λογιστική Ενημέρωση, α.τ., α.χ., σελ. 28
<http://www.forin.gr>

ΣΚΑΦΗ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 2238/1994 (όπως τροποποιήθηκαν με την παράγραφο 3 του άρθρου 28 ν. 3986/2011), στα σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης κατοχής ή κυριότητας του φορολογούμενου ή της συζύγου ή των προσώπων που τους βαρύνουν, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη εκτιμάται με βάση το κόστος τελών ελλιμενισμού, ασφαλιστρων, καυσίμων, συντήρησης και πρακτόρευσης και ορίζεται ανάλογα με το ολικό μήκος του σκάφους. Το κόστος που προκύπτει από τα παραπάνω δίνεται από το κράτος ανάλογα με τα μέτρα του σκάφους. Τα σκάφη αναψυχής για τον προσδιορισμό του ετήσιου τεκμηρίου διακρίνονται σε δύο κατηγορίες, στα μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη, και στα ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρο ενδιαίτησης. Παρακάτω θα αναλυθεί η κάθε κατηγορία ξεχωριστά και ο τρόπος υπολογισμού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης, καθώς επίσης και άλλες περιπτώσεις πλοίων που έχουν μειώσεις στο τεκμήριο τους.³²

---

³² Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 408-410
Επιστημονική ομάδα ASTbooks, Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης (Πόθεν έσχες), εκδ. Λογιστική Ενημέρωση, α.τ., α.χ., σελ. 25-27
<http://www.forin.gr>

ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΑ ΣΚΑΦΗ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ, ΤΑΧΥΠΛΟΑ ΚΑΙ ΜΗ

Στα μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου ο προσδιορισμός της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης προκύπτει ως εξής:

Πίνακας 10: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη μηχανοκίνητων σκαφών ανοικτού τύπου, ταχυπλόων και μη με βάση το μήκος τους για τα έτη 2011 και 2012.

Ολικό μήκος	<u>Ισχύουσα</u> ετήσια	
	αντικειμενική δαπάνη Οικ. έτος 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη οικ. έτος 2011
Μέχρι 5 μέτρα	4.000 €	3.000€
Πάνω από 5 μέτρα	+2.000 € το μέτρο	4.000€

Παρατίθεται πίνακας με τα ποσά αντικειμενικής δαπάνης που προκύπτει από την κατοχή μηχανοκίνητου σκάφους ανοικτού τύπου τόσο για τον 2011 όσο και για 2012. Από την σύγκριση διαπιστώνεται η αύξηση της αντικειμενικής δαπάνης για το 2012.

Παράδειγμα:

- ❖ Για ένα ταχύπλοο σκάφος 3 μέτρων το τεκμήριο για το οικονομικό έτος 2012 θα είναι **4.000€**
- ❖ Για ένα ταχύπλοο σκάφος 8 μέτρων θα είναι: **4.000 + (3 × 2.000) = 10.000 €**
- ❖ Για ένα ταχύπλοο 15 μέτρων θα είναι : **4.000 + (10 × 2.000) = 24.000€**
- ❖ Για ένα ταχύπλοο σκάφος 3 μέτρων το τεκμήριο για το οικονομικό έτος 2011 ήταν **3.000€**

Αναλυτικότερα, με βάση τον παρακάτω πίνακα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη των μηχανοκίνητων σκαφών αναψυχής ανοικτού τύπου για το έτος 2012 διαμορφώνεται ως εξής:

Πίνακας 11: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη σκαφών αναψυχής, ταχυπλόων κα μη, αναφορικά με το μήκος.

Μηχανοκίνητα σκάφη αναψυχής, ταχύπλοα και μη	
Ολικό μήκος	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη
4	4.000 €
5	4.000 €
6	6.000 €
7	8.000 €
8	10.000 €
9	12.000 €
10	14.000 €
11	16.000 €
12	18.000 €

2. ΙΣΤΙΟΦΟΡΑ Η ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΑ Η ΜΙΚΤΑ ΣΚΑΦΗ ΜΕ ΧΩΡΟ ΕΝΔΙΑΙΤΗΣΗΣ

Όλα τα σκάφη αναψυχής που περιλαμβάνουν έστω και μία καμπίνα ή γενικά κλειστό χώρο ανεξαρτήτως από τον χώρο ή το είδος ή την ποσότητα εξοπλισμού, θεωρούνται σκάφη με χώρο ενδιαίτησης και φορολογούνται διαφορετικά. Παρακάτω θα δούμε αναλυτικά σε πίνακα τον προσδιορισμό τις ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης σε σκάφη με χώρο ενδιαίτησης, καθώς και τη σύγκριση της εν λόγω κλίμακας με το προϊσχύσαν καθεστώς, από την οποία προκύπτει αύξηση του ποσού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης από το 2011 στο 2012.

Πίνακας 12: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη ιστιοφόρων ή μικτών σκαφών με χώρο ενδιαίτησης με βάση τα μέτρα του σκάφους για τα έτη 2011 και 2012.

Ολικό μήκος	Ισχύουσα ετήσια	Ετήσια αντικειμενική
	αντικειμενική δαπάνη Οικ. έτους 2012	δαπάνη οικ. έτους 2011
Μέχρι 7 μέτρα	12.000 €	8.000€
Πάνω από 7 μέτρα έως 10 μέτρα	3.000 € ανά επιπλέον μέτρο	+2.000€ ανά επιπλέον μέτρο
Πάνω από 10 μέτρα έως 12 μέτρα	7.500 € ανά επιπλέον μέτρο	+5.000€ ανά επιπλέον μέτρο
Πάνω από 12 μέτρα έως 15 μέτρα	15.000 € ανά επιπλέον μέτρο	+10.000€ ανά επιπλέον μέτρο
Πάνω από 15 μέτρα έως 18 μέτρα	22.500 € ανά επιπλέον μέτρο	+15.000€ ανά επιπλέον μέτρο
Πάνω από 18 μέτρα έως 22 μέτρα	30.000 € ανά επιπλέον μέτρο	+20.000€ ανά επιπλέον μέτρο
Πάνω από 22 μέτρα	50.000 € ανά επιπλέον μέτρο	+35.000€ ανά επιπλέον μέτρο

Διευκρινίζεται ότι ως μήκος του σκάφους θεωρείται το μήκος της ευθείας γραμμής που ενώνει τα πιο απομακρυσμένα σημεία της πλώρης και της πρύμνης. Επίσης, όταν το μήκος αυτό δεν είναι ακέραιος αριθμός, λαμβάνεται υπόψη ο αμέσως επόμενος ακέραιος αριθμός μέτρων.

Παράδειγμα:

Το τεκμήριο για το έτος 2012 για ένα μηχανοκίνητο σκάφος με χώρο ενδιαίτησης με ολικό μήκος 12 μέτρων υπολογίζεται ως εξής : **$12.000 + (3 \times 3.000) + (2 \times 7.500) = 36.000\text{€}$**

ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΓΙΑ ΣΚΑΦΗ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

Όσον αφορά τα σκάφη αναψυχής, υπάρχουν μειώσεις της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης, όπως ακριβώς ισχύει και για τα αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης. Οι μειώσεις αυτές απορρέουν είτε από την παλαιότητα του σκάφους, είτε από την κατασκευή του, όταν πρόκειται για σκάφη συγκεκριμένου τύπου, που έχουν ευνοϊκή φορολόγηση. Στη συνέχεια θα εξηγήσουμε αναλυτικά τον τρόπο μείωσης τεκμηρίων και στις δύο περιπτώσεις.

ΠΑΛΑΙΟΤΗΤΑ ΣΚΑΦΩΝ

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης για τα σκάφη αναψυχής μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητά τους. Συγκεκριμένα, υπολογίζοντας από το έτος που νηολογήθηκε πρώτη φορά, μειώνεται η τεκμαρτή δαπάνη για πέντε έως δέκα έτη κατά ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (**15%**) και με ποσοστό τριάντα τοις εκατό (**30%**), αν έχει παρέλθει χρονικό διάστημα πάνω από δέκα έτη.

Παράδειγμα:

Ένα μηχανοκίνητο σκάφος με χώρο ενδιαίτησης και ολικό μήκος 12 μέτρα, θα είχε τεκμήριο **36.000€**. Αν αυτό το σκάφος όμως ήταν τριών ετών θα είχαμε **$36.000 - (36.000 \times 15\%) = 30.600 \text{ €}$**

Ενώ για ένα σκάφος ίδιων μέτρων με χώρο ενδιαίτησης, αλλά 14 χρονών θα είχαμε τεκμήριο **$36.000 - (36.000 \times 30\%) = 25.200\text{€}$**

ΠΛΟΙΑ ΑΠΟ ΞΥΛΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Μείωση της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης έχουμε και στην περίπτωση όπου τα σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης είναι παραδοσιακού τύπου σκάφη. Σε αυτήν την κατηγορία ανήκουν τα σκάφη αναψυχής που κατασκευάσθηκαν ή κατασκευάζονται στην Ελλάδα, προέρχονται από την ναυτική παράδοση της χώρας μας και είναι κατασκευασμένα εξ ολοκλήρου από ξύλο. Για τα σκάφη αυτά τύπου "τρεχαντήρι", "βαρκαλάς", "πέραμα", "τσερνίκι", και "λίμπερτυ" προβλέπεται μείωση της τεκμαρτής δαπάνης κατά πενήντα τοις εκατό (**50 %**).

ΑΚΙΝΗΣΙΑ ΣΚΑΦΟΥΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

Εκτός από τις μειώσεις της τεκμαρτής δαπάνης, όπως και στα αυτοκίνητα, έτσι και στα σκάφη αναψυχής, το τεκμήριο δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση ακινησίας. Όταν το σκάφος τίθεται σε ακινησία κατά την διάρκεια του έτους υπολογίζεται το τεκμήριο με βάση τα δωδέκατα, δηλαδή τους μήνες του χρόνου που αυτό ήταν στην κατοχή ή την χρήση του φορολογούμενου.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθούν δύο ακόμη περιπτώσεις σκαφών αναψυχής που βαρύνονται με την ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης. Η πρώτη περίπτωση είναι τα σκάφη αναψυχής με ξένη σημαία, τα οποία είτε είναι ελλιμενισμένα είτε εκτελούν συνήθεις πλόες στην αλλοδαπή. Η άλλη περίπτωση είναι η χρήση σκάφους. Η αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης βαρύνει τα πρόσωπα τα οποία, αν και δεν έχουν στην κυριότητα τους, έχουν στη κατοχή τους για ατομικές ανάγκες ή τις οικογενειακές τους ανάγκες τέτοιου είδους μεταφορικά μέσα. Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι σύμφωνα με τις διατάξεις της φορολογίας εισοδήματος χρήστης δεν είναι ο επιβάτης που ενδεχομένως φιλοξενείται για μικρά διαστήματα στο σκάφος, αλλά αυτός που το έχει στην διάθεσή του.

ΜΟΝΙΜΟ ΠΛΗΡΩΜΑ

Στις περιπτώσεις όπου υπάρχει μόνιμο πλήρωμα ναυτολογημένο είτε για όλο το έτος είτε για κάποιους μήνες του χρόνου, στην παραπάνω δαπάνη που

υπολογίζεται για τα σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης προστίθεται και η αμοιβή του πληρώματος.

ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ, ΑΝΕΜΟΠΤΕΡΑ, ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΑ

Τα αεροσκάφη, ανεμόπτερα και ελικόπτερα κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου, της συζύγου ή των προσώπων που συνοικούν μαζί τους και τους βαραίνουν, αποτελούν τεκμήρια και ο υπολογισμός της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης πραγματοποιείται ως εξής:³³

ΑΝΕΜΟΠΤΕΡΑ

Για τα ανεμόπτερα προκύπτει από το κράτος η ετήσια αντικειμενική δαπάνη στο ποσό των οκτώ χιλιάδων (**8.000€**) ευρώ.

ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ ΜΕ ΚΙΝΗΤΗΡΑ ΚΟΙΝΟ ΚΑΙ ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΑ

Για τα αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα, καθώς και ελικόπτερα υπολογίζεται όπως φαίνεται στον επόμενο πίνακα:

Πίνακας 13: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη αεροσκαφών με κινητήρα κοινό και ελικόπτερα με βάση ισχύ του κινητήρα.

Ίπποι ισχύος κινητήρα	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη
0 - 150	65.0000€
150 και πάνω	500 ευρώ για κάθε ίππο

³³ Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 410-411
Επιστημονική ομάδα ASTbooks, Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης (Πόθεν έσχες), εκδ. Λογιστική Ενημέρωση, α.τ., α.χ., σελ. 29

ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ ΑΕΡΙΟΠΡΩΘΟΥΜΕΝΑ (JET)

Για τα αεριοπρωθούμενα αεροσκάφη το κράτος ορίζει την ετήσια αντικειμενική δαπάνη στο ποσό των διακοσίων **(200)** ευρώ για κάθε λίμπρα ώθησης.

ΥΠΕΡΕΛΑΦΡΕΣ ΠΤΗΤΙΚΕΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ (Υ.Π.Α.Μ.)

Για τις υπερελαφρές πτητικές αθλητικές μηχανές ορίζεται η ετήσια αντικειμενική δαπάνη στο ποσό των είκοσι χιλιάδων **(20.000)** ευρώ.

Τονίζεται μια ιδιαιτερότητα των αεροσκαφών σε σχέση με τα υπόλοιπα τεκμήρια. Στα αεροσκάφη, ανεμόπτερα και ελικόπτερα δεν αναγνωρίζεται η ακινησία για την μη εφαρμογή της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης. Είναι μεν δυνατόν να θεωρηθούν ακινητοποιημένα και να μην ληφθούν υπόψη για τον υπολογισμό της τεκμαρτής δαπάνης, αλλά η διαπίστωση αυτή ανάγεται στην κρίση του αρμόδιου προϊστάμενου της Δ.Ο.Υ.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ - ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ (ΠΙΣΙΝΑ)

Ο προσδιορισμός της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης για τις εσωτερικές - εξωτερικές δεξαμενές κολύμβησης γίνεται κλιμακωτά και είναι ανάλογος με τα τετραγωνικά μέτρα της επιφάνειάς της. Η κλίμακα αυτή φαίνεται στον πίνακα που παρατίθεται αμέσως μετά όπως επίσης και οι αυξήσεις που επήλθαν από τις αλλαγές του άρθρου για την ετήσια αντικειμενική δαπάνη. Πρέπει να διευκρινιστεί ότι τα ποσά που ισχύουν για την εξωτερική πισίνα διπλασιάζονται στις εσωτερικές πισίνες.³⁴

Πίνακας 14: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη εξωτερικής δεξαμενής κολύμβησης με βάση τα τετραγωνικά μέτρα για τα έτη 2011 και 2012.

Εξωτερική δεξαμενή κολύμβησης (πισίνα)		
Τετραγωνικά μέτρα	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη Οικ. έτους 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη οικ. έτους 2011
0 - 60	160 € / τ.μ.	100€ / τ.μ.
60 και άνω	320 € / τ.μ.	200€ / τ.μ.

Παράδειγμα:

Μια πισίνα εξωτερικού χώρου 65 τ.μ. έχει ετήσια αντικειμενική δαπάνη για το 2012 $(60 \times 160) + (5 \times 320) = 9.600 + 1600 = 11.200\text{€}$

Μια πισίνα εξωτερικού χώρου 65 τ.μ. έχει ετήσια αντικειμενική δαπάνη για το 2011 $(60 \times 100) + (5 \times 200) = 6.000 + 1.000 = 7.000\text{€}$

³⁴ Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 411-412
Επιστημονική ομάδα ASTbooks, Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης (Πόθεν έσχες), εκδ. Λογιστική Ενημέρωση, α.τ., α.χ., σελ. 23-24

Πίνακας 15: Ετήσια αντικειμενική δαπάνη εσωτερικής δεξαμενής κολύμβησης με βάση τα τετραγωνικά μέτρα για τα έτη 2011 και 2012.

Εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης (πισίνα)		
Τετραγωνικά μέτρα	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη οικ. έτους
	Οικ. έτους 2012	2011
0 - 60	320 € / τ.μ.	200€ / τ.μ.
60 και πάνω	640 € / τ.μ.	400€ / τ.μ.

Παράδειγμα:

Μια πισίνα εσωτερικού χώρου 65 τ.μ. έχει ετήσια αντικειμενική δαπάνη για το 2012 $(60 \times 320) + (5 \times 640) = 19.200 + 3.200 = 22.400\text{€}$

Μια πισίνα εσωτερικού χώρου 65 τ.μ. έχει ετήσια αντικειμενική δαπάνη για το 2011 $(60 \times 200) + (5 \times 400) = 12.000 + 2.000 = 14.000\text{€}$

ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ

Η ελάχιστη αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης ορίζεται στο ποσό των 3.000 € για κάθε άγαμο φορολογούμενο και στο ποσό των 5.000 € για συζύγους που υποβάλλουν από κοινού δήλωση. Η δαπάνη αυτή αντιπροσωπεύει το ελάχιστο ποσό που χρειάζεται κάθε φορολογούμενος ή οικογένεια για να επιβιώσει ένα ημερολογιακό έτος, όπως αυτό το ποσό προσδιορίστηκε από το νόμο.

2. 4 ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ

Παραπάνω αναφέρθηκαν οι περιπτώσεις από όπου προκύπτει η τεκμαρτή δαπάνη, που όπως είπαμε χρησιμοποιείται ως τρόπος εύρεσης του πραγματικού εισοδήματος του φορολογούμενου, και ο εκάστοτε τρόπος υπολογισμού της. Παρόλα αυτά, υπάρχουν περιπτώσεις όπου το συνολικό ετήσιο ποσό της αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης μπορεί να αμφισβητηθεί από τον φορολογούμενο όταν αυτό είναι μεγαλύτερο από την πραγματική δαπάνη του, για τον ίδιο ή για τα πρόσωπα που τον βαρύνουν, για συγκεκριμένους λόγους και εφόσον αυτοί αποδεικνύονται από πραγματικά γεγονότα ή στοιχεία. Τέτοια περιπτώσεις οι οποίες αναφέρονται κυρίως στον πρόσωπο του υπόχρεου παρατίθενται παρακάτω.

- i. όταν υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις
- ii. όταν είναι φυλακισμένοι.
- iii. όταν νοσηλεύονται σε νοσοκομείο ή κλινική.
- iv. όταν είναι άνεργοι και δικαιούνται βοήθημα ανεργίας.
- v. όταν συγκατοικούν με συγγενείς πρώτου βαθμού και οι δαπάνες διαβίωσης είναι μειωμένες λόγω συμβολής των συγγενών αποδεδειγμένα και εφόσον αυτοί έχουν εισόδημα από εμφανείς πηγές.
- vi. όταν είναι ανήλικοι ορφανοί, που έχουν στην κατοχή τους επιβατικά αυτοκίνητα Ι.Χ. από κληρονομία του πατέρα ή της μητέρας.
- vii. στην περίπτωση που προσκομίσουν στοιχεία που να αποδεικνύεται ότι για λόγους ανώτερης βίας πραγματοποίησαν δαπάνη μικρότερη από την αντικειμενική

Όταν υπάρχει ένας ή περισσότεροι από τους λόγους που προαναφέραμε, ο φορολογούμενος πρέπει να προσκομίσει μαζί με την δήλωση του και τα απαραίτητα δικαιολογητικά από τα οποία προκύπτει η ορθότητα των ισχυρισμών του. Στην συνέχεια είναι στην διακριτική ευχέρεια του προϊστάμενου της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, ο οποίος, αφού ελέγξει την ακρίβεια των δικαιολογητικών στοιχείων και αποφανθεί ότι όσα υποστήριξε ο υπόχρεος είναι αληθή, θα προβεί

στην αντίστοιχη μείωση της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης στην οποία αναφέρονται τα στοιχεία.

Για την πρώτη και την τρίτη περίπτωση, διαφορά που προκύπτει μεταξύ της αντικειμενικής και πραγματικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό της συνολικής αντικειμενικής δαπάνης του γονέα ή του τέκνου που συμβάλλει στις δαπάνες διαβίωσης του φορολογούμενου. Όταν πρόκειται για τις αντικειμενικές δαπάνες των τέκνων, η διαφορά αντικειμενικής δαπάνης καταλογίζεται στον γονέα που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα.³⁵

---

³⁵ Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 412-413
Επιστημονική ομάδα ASTbooks, Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης (Πόθεν έσχες), εκδ. Λογιστική Ενημέρωση, α.τ., α.χ., σελ. 31-32

2. 5 ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Παραπάνω αναφερθήκαμε στην αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από τη κυριότητα ή κατοχή ακινήτων, αυτοκινήτων, σκαφών και άλλων τεκμηρίων όσο αφορά το κόστος συντήρησης και χρήσης αυτών. Στην τεκμαρτή δαπάνη όμως λογίζονται και τα ποσά που καταβάλλονται ως δαπάνη για συγκεκριμένες οικονομικές συναλλαγές (αγορές ή μισθώσεις με μεγάλο κόστος, για δάνεια σε τρίτους κ.α.) που ο φορολογούμενος ή η σύζυγος ή τα πρόσωπα που τον βαρύνουν δαπανούν μεγάλα χρηματικά ποσά. Ο σκοπός και σε αυτήν την περίπτωση είναι να διαπιστωθεί αν αυτό το ποσό που δαπανήθηκε από τον υπόχρεο δικαιολογείται από τις πηγές εισοδήματος που δηλώνει ή αν υπάρχει φοροδιαφυγή. Στην συνέχεια θα αναλύσουμε τις περιπτώσεις αυτών των συναλλαγών που λογίζονται ως τεκμαρτή δαπάνη.³⁶

ΑΓΟΡΑ Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ, ΔΙΤΡΟΧΩΝ Η ΤΡΙΤΡΟΧΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΟΥΜΕΝΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ, ΠΛΟΙΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ, ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΞΙΑΣ

Ως κινητά πράγματα μεγάλης αξίας νοούνται εκείνα που η αξία τους υπερβαίνει το ποσό των δέκα χιλιάδων (**10.000**) ευρώ. Σε περίπτωση που η αξία κάθε πράγματος ξεχωριστά είναι μικρότερη του ποσού αυτού, αλλά τα πράγματα αυτά αποτελούν κατά τα συναλλακτικά ήθη ένα ενιαίο σύνολο, τότε για τον προσδιορισμό της αξίας λαμβάνουμε υπόψη τη αξία όλων αυτών των πραγμάτων, εφόσον υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (**5.000**) ευρώ.

³⁶ Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 414-417
Επιστημονική ομάδα ASTbooks, Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης (Πόθεν έσχες), εκδ. Λογιστική Ενημέρωση, α.τ., α.χ., σελ. 34-36

ΑΓΟΡΑ Η ΧΡΟΝΟΜΕΡΙΣΤΙΚΗ Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Η ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ

Στην περίπτωση αυτή, ως κόστος αγοράς λαμβάνεται η αξία που προσδιορίζεται με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 1249/1982. Όταν το κόστος που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια είναι μεγαλύτερο από την πιο πάνω αξία, ως καταβαλλόμενη δαπάνη λαμβάνεται αυτό που καθορίζεται στα συμβόλαια. Ειδικά για περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως καταβαλλόμενη δαπάνη λαμβάνεται:

1. το κόστος, που καθορίζεται στα πωλητήρια συμβόλαια.
2. η διαφορά μεταξύ του ποσού που καταβλήθηκε και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία υπολογίζεται σύμφωνα με τις εκάστοτε διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων.

ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΟΠΟΙΟΝΔΗΠΟΤΕ

Η χορήγηση δανείου προς οποιονδήποτε λογίζεται ως τεκμαρτή δαπάνη. Συνεπώς το ποσό που χορηγήθηκε ως δάνειο περιλαμβάνεται στην ετήσια αντικειμενική δαπάνη και δηλώνονται στην δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων από τον δανειοδότη.

ΔΩΡΕΕΣ, ΓΟΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ Η ΧΟΡΗΓΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΟΣΩΝ

Τα ποσά που ξεπερνούν τα τριακόσια (300) ευρώ και δαπανώνται για δωρεές, γονικές παροχές ή χορηγίες περιλαμβάνονται στην ετήσια αντικειμενική δαπάνη. Σημειωτέον ότι εξαιρούνται τα ποσά που δαπανήθηκαν για δωρεές προς το δημόσιο, τους δήμους και τις κοινότητες του κράτους, τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα καθώς επίσης και τα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και νοσοκομεία, τα προνοιακά ιδρύματα ιδιωτικού δικαίου των οποίων οι εν γένει δαπάνες λειτουργίας καλύπτονται τουλάχιστον κατά εβδομήντα τοις εκατό (70 %) με επιχορηγήσεις από το κράτος.

Κατά τον ίδιο τρόπο εξαιρούνται οι δωρεές ή χορηγίες προς τα κοινωφελή ιδρύματα, τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα έχουν συσταθεί ή συνιστώνται και τα οποία επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, καθώς και τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα υπάρχουν ή συνιστώνται, εφόσον επιδιώκουν σκοπούς πολιτιστικούς.

ΑΠΟΣΒΕΣΗ ΔΑΝΕΙΩΝ Η ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΟΠΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ ΜΟΡΦΗΣ

Στο ποσό αυτής της δαπάνης περιλαμβάνεται και το ποσό των τόκων μέσα στους οποίους περιλαμβάνονται και οι τυχόν τόκοι υπερημερίας.

ΜΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

Όπως αναφέραμε παραπάνω υπάρχουν περιπτώσεις που η ετήσια αντικειμενική δαπάνη και η δαπάνη απόκτησης περιουσιακών στοιχείων δεν εφαρμόζεται. Οι περιπτώσεις αυτές είναι οι εξής :

- i. Όταν πρόκειται για αντικειμενική δαπάνη, η οποία προκύπτει από επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης αναπήρου, το οποίο απαλλάσσεται από τέλη κυκλοφορίας.
- ii. Προκειμένου για αλλοδαπό προσωπικό που δε διαμένει μόνιμα στην Ελλάδα ή ημεδαπό προσωπικό που διαμένει μόνιμα στο εξωτερικό και απασχολείται αποκλειστικά σε επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις του α.ν. 89/1967 (ΦΕΚ 132 Α'), του α.ν . 378/1968 (ΦΕΚ 82 Α') και του άρθρου 25 του ν. 27/1975 (ΦΕΚ 77 Α'), την ετήσια αντικειμενική δαπάνη η οποία προκύπτει βάση του επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ή της κατοικίας.
- iii. Όταν πρόκειται για επιχειρήσεις μεταπώλησης αυτοκινήτων, όσο αφορά την τεκμαρτή δαπάνη για τα αυτοκίνητα τα οποία αγοράστηκαν με σκοπό την μεταπώληση και εφόσον η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας έχουν παραμείνει στην Δ.Ο.Υ. στην οποία έγινε η μεταβίβαση προς την επιχείρηση

μεταπώλησης από αυτήν σε τρίτο και το αυτοκίνητο για το χρονικό αυτό διάστημα δεν κυκλοφόρησε παράνομα.

- iv. Προκειμένου για την ετήσια αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής μονίμων κατοίκων εξωτερικού.
- v. Όταν πρόκειται για αγορά πάγιου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης από πρόσωπα που ασκούν εμπορική ή γεωργική επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα.
- vi. Προκειμένου για αγορά αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, ειδικά κατασκευασμένων Ι.Χ. για άτομα που παρουσιάζουν κινητικές αναπηρίες που υπερβαίνουν το εξήντα επτά τοις εκατό (**67%**)
- vii. Όταν πρόκειται για συνταξιούχους που έχουν υπερβεί το 65ο έτος της ηλικίας τους, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη εφαρμόζεται μειωμένη κατά τριάντα τοις εκατό (**30%**).
- viii. Προκειμένου για φυσικό πρόσωπο που έχει την κατοικία στην αλλοδαπή, εφόσον δεν αποκτά εισόδημα στην Ελλάδα.

2. 6 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ - ΠΟΘΕΝ ΕΣΧΕΣ

Παραπάνω αναλύθηκε η ετήσια αντικειμενική δαπάνη και η εφαρμογή της, με την μορφή κατοχής είτε αγοράς περιουσιακών στοιχείων που αποτελούν τεκμήριο. Στο κεφάλαιο αυτό αναλύεται η περίπτωση της κάλυψης της αγοράς ή κατοχής περιουσιακών στοιχείων, και οι προϋποθέσεις που καθιστούν εφικτή την αντιμετώπιση και δικαιολόγησή της. Έτσι έχουμε δύο περιπτώσεις κατά τις οποίες ο φορολογούμενος πρέπει να αντιμετωπίσει την ετήσια αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από την περιουσιακή του κατάσταση.

Όταν ο υπόχρεος φορολογείται με βάση τα περιουσιακά του στοιχεία και η ετήσια δαπάνη του θεωρείται φορολογητέο εισόδημα, έχει την δυνατότητα να μειώσει το ποσό για το οποίο θα φορολογηθεί. Η μείωση αυτή είναι δυνατή όταν ο φορολογούμενος παρουσιάσει τις πηγές, πέρα από το εισόδημα του, από τις οποίες

βρέθηκαν τα χρήματα για την συντήρηση της περιουσίας του. Έτσι μειώνεται το φορολογητέο του εισόδημα και τελικώς ο φόρος του.

Όταν πραγματοποιείται μια αγορά, ο φορολογούμενος δαπανά κάποια χρήματα για αυτήν, τα οποία πρέπει να δικαιολογήσει στο κράτος σε περίπτωση που αυτά δεν προκύπτουν από τα εισοδήματα του. Η διαδικασία της διερεύνησης της πηγής του χρηματικού ποσού που δαπανάται για την απόκτηση περιουσιακών στοιχείων καλείται χάριν συντομίας "πόθεν έσχες. Έτσι, με την διαδικασία της δικαιολόγησης του πόθεν έσχες το κράτος επιδιώκει να αποκαλυφθούν κρυμμένα εισοδήματα ή εισοδήματα του φορολογούμενου που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες.

Ο νόμος ορίζει συγκεκριμένες προϋποθέσεις, υπό τις οποίες είναι δυνατόν να δικαιολογήσει ο φορολογούμενος την κατοχή περιουσιακών στοιχείων ή την αγορά που πραγματοποιήθηκε. Η κάλυψη των τεκμηρίων αποτελεί σημαντικό κομμάτι της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, καθώς σε περίπτωση μη δικαιολόγησης αυτών, ο υπόχρεος θα φορολογηθεί, εκτός από το φορολογητέο του εισόδημα, και για το ποσό που δεν δικαιολογεί από την αγορά τεκμηρίου. Και στις δύο περιπτώσεις ο φορολογούμενος έχει το δικαίωμα είτε να μειώσει την αντικειμενική του δαπάνη είτε να δικαιολογήσει την αγορά του, με τους ίδιους τρόπους. Παρακάτω θα αναλυθούν οι περιπτώσεις αυτές κάθε μια αναλυτικά και με παραδείγματα. Όπως προκύπτει από το άρθρο 19 έχουμε τις εξής περιπτώσεις κάλυψης τεκμηρίων:³⁷

ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Όταν ο φορολογούμενος έχει το απαραίτητο ύψος εισοδήματος για την αγορά που έχει πραγματοποιηθεί, δικαιολογεί την τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από την αγορά αυτή ή από την κατοχή του. Σε αυτήν την περίπτωση απλά ο υπόχρεος χρησιμοποίησε το εισόδημά του, το οποίο προκύπτει από νόμιμες πηγές

---

³⁷ Επιστημονική ομάδα ASTbooks, Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης (Πόθεν έσχες), εκδ. Λογιστική Ενημέρωση, α.τ., α.χ., σελ. 133-136

και είναι κανονικά δηλωμένο. Τονίζεται ότι το εισόδημα για το οποίο γίνεται λόγος, είναι αυτό που προκύπτει από το έτος κατά το οποίο γίνεται η αγορά.

Παράδειγμα:

Πραγματοποιείται αγορά αυτοκινήτου με αξία **20.000** ευρώ, ο φορολογούμενος έχει ετήσιο εισόδημα 50.000 ευρώ. Λόγω εισοδήματος δικαιολογεί την αγορά, καθώς τα χρήματα προήλθαν από τα νόμιμα δηλωμένα εισοδήματά του.

ΠΩΛΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ

Είναι δυνατόν να δικαιολογηθεί η αγορά ή η κατοχή περιουσιακού στοιχείου όταν έχει προηγηθεί πώληση άλλου. Έτσι τα έσοδα που προέκυψαν από την πώληση έχουν χρησιμοποιηθεί για την αγορά κάποιου άλλου, ή για την κάλυψη της συντήρησης αυτών που είναι ήδη στην κατοχή του, εφόσον η πώληση έχει πραγματοποιηθεί μέσα στο ίδιο έτος με την αγορά.

Παράδειγμα:

Πραγματοποιείται πώληση ακινήτου τον Φεβρουάριο του 2012 έσοδο καθαρής αξίας **70.000** ευρώ,

ο φορολογούμενος εμφανίζει φορολογητέο εισόδημα **40.000** για το έτος 2012, τον Απρίλιο του 2012 αγοράζει ακίνητο αξίας **100.000** ευρώ.

Αν προστεθεί το έσοδο από την πώληση και το φορολογητέο εισόδημα του **70.000 + 40.000 = 110.000** ευρώ παρατηρείται ότι καλύπτει την αγορά του ακινήτου.

ΔΑΝΕΙΟ

Σε αυτή την περίπτωση ο φορολογούμενος για την αγορά του περιουσιακού στοιχείου δανείζεται νόμιμα από πιστωτικό ίδρυμα για το τρέχον έτος και έτσι καλύπτει την αγορά που πραγματοποιήθηκε με την χρήση δανείου. Με τον ίδιο

τρόπο είναι δυνατή και η κάλυψη της δαπάνης για τα περιουσιακά στοιχεία που ήδη έχει.

Παράδειγμα:

Ο φορολογούμενος έχει φορολογητέο εισόδημα 100.000 ευρώ, παίρνει δάνειο 30.000 ευρώ από την τράπεζα. Έχει πραγματοποιήσει αγορά σκάφους 130.000 ευρώ. Προσθέτοντας το φορολογητέο εισόδημα και το δάνειο **100.000 + 30.000 = 130.000** διαπιστώνεται ότι το χρηματικό ποσό των **30.000** ευρώ που υπολείπεται για να δικαιολογηθεί η αγορά του σκάφους καλύπτεται από το δάνειο.

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

Ο φορολογούμενος που είτε είναι μόνιμος κάτοικος εξωτερικού είτε έχει διαμείνει στην αλλοδαπή για τουλάχιστον **3** έτη, έχει δικαίωμα να χρησιμοποιήσει τα συνάλλαγμα του για την κάλυψη αγοράς περιουσίας. Συγκεκριμένα, για τους κατοίκους εξωτερικού που έρχονται να κατοικήσουν μόνιμα στην Ελλάδα, το συνάλλαγμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη τεκμαρτής δαπάνης αγοράς, εφόσον έχει δηλωθεί νόμιμα και έχει μεταφερθεί σε ελληνική τράπεζα μέσα σε δύο χρόνια από την στιγμή που θα μετοικήσει στην Ελλάδα.

Παράδειγμα:

Κάτοικος εξωτερικού που πραγματοποιεί αγορά ακινήτου στη Ελλάδα αξίας **100.000** ευρώ, χρησιμοποιώντας συνάλλαγμα του ίδιου ποσού καλύπτει την αγορά με το συνάλλαγμα του.

ΔΩΡΕΕΣ-ΓΟΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

Υπάρχει η δυνατότητα δικαιολόγησης αγοράς περιουσιακού στοιχείου και της ήδη υπάρχουσας περιουσίας, όταν τα χρήματα για την αγορά αυτή δίδονται στον φορολογούμενο με μορφή είτε δωρεάς είτε γονικής παροχής μέσα στο έτος κατά το οποίο πραγματοποιείται η αγορά, εφόσον είναι δηλωμένα στην Δ.Ο.Υ.

Παράδειγμα:

Ο φορολογούμενος για το έτος 2012 δέχεται γονική παροχή ύψους 100.000 ευρώ και ο ίδιος εμφανίζει φορολογητέο εισόδημα 50.000 ευρώ. Πραγματοποιεί το ίδιο έτος αγορά ακινήτου αξίας 130.000 ευρώ. Αν προστεθεί η δωρεά και το φορολογητέο εισόδημα **100.000 + 50.000 = 150.000** ευρώ, προκύπτει ότι καλύπτεται η αγορά του ακινήτου.

ΛΑΧΕΙΑ

Στις περιπτώσεις όπου ο υπόχρεος μέσα στο έτος αποκτά κέρδη από λαχεία, λόττο και άλλα νόμιμα τυχερά παιχνίδια, τα κέρδη αυτά μπορούν να δικαιολογήσουν την τεκμαρτή δαπάνη που δημιουργεί η αγορά ή η κατοχή περιουσιακών στοιχείων.

Παράδειγμα:

Ο φορολογούμενος κερδίζει στο λαχείο το ποσό των **250.000** ευρώ το έτος 2012. Πραγματοποιεί αγορά σκάφους αξίας **180.000** ευρώ. Τα κέρδη του από το λαχείο δικαιολογούν την αγορά του σκάφους.

ΠΟΣΑ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΑ Η ΦΟΡΟΛΟΓΗΜΕΝΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟ ΤΡΟΠΟ

Η αγορά ή κατοχή περιουσιακού στοιχείου είναι δυνατών να δικαιολογηθεί επίσης και από διάφορα ποσά τα οποία είτε είναι αφορολόγητα ή φορολογούνται απευθείας στην πηγή τους, και αποτελούν στην ουσία εισόδημα για τον φορολογούμενο για το συγκεκριμένο έτος της αγοράς τεκμηρίου. Τέτοια ποσά είναι για παράδειγμα τα κέρδη από μετοχές που έχει στην κατοχή του ο φορολογούμενος, τόκοι τραπεζών, το απαλλασσόμενο εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις κ.α.

Παράδειγμα:

Ο φορολογούμενος δηλώνει φορολογητέο εισόδημα 30.000 για το έτος 2012 και εμφανίζει κέρδη από μετοχές αξίας 15.000. Το ίδιο έτος πραγματοποιεί αγορά αυτοκινήτου αξίας 40.000 ευρώ. Εφόσον το φορολογητέο του εισόδημα δεν επαρκεί για να καλύψει την αγορά, το υπόλοιπο ποσό προέρχεται από τα κέρδη του υπόχρεου από μετοχές. **30.000 + 15.000 = 45.000**

ΑΝΑΛΩΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Η περίπτωση της ανάλωσης κεφαλαίου είναι ίσως η πιο σύνθετη καθώς, σε αντίθεση με τα παραπάνω, χρησιμοποιούνται κεφάλαια από προηγούμενα έτη και όχι μόνο από το τρέχον έτος που γίνεται η αγορά τεκμηρίου. Αναφορικά με το βάθος χρόνου για τα έτη, από τα οποία υπάρχει η δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν κεφάλαια, δεν υπάρχει περιορισμός. Αναλυτικότερα αθροίζονται οι μισθοί, τα έσοδα από ενοίκια, ποσά από δάνεια, από δωρεές, από ελεύθερο συνάλλαγμα κ.λ.π. που δηλώθηκε από τον φορολογούμενο, καθώς και οποιοδήποτε άλλο ποσό που αποδεδειγμένα εισέπραξε όπως κέρδη από λαχεία, τόκους καταθέσεων ή ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, η υπεραξίες από εξαγορά μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων, τα χρηματικά ποσά που δεν θεωρούνται εισόδημα, τα δάνεια, ποσά από δωρεές ή γονικές παροχές που είναι δηλωμένα στην Δ.Ο.Υ., τα ποσά από διάθεση περιουσιακών στοιχείων, τα μερίσματα από μετοχές, το απαλλασσόμενο εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις, εισοδήματα από το εξωτερικό που δηλώθηκαν στην Ελλάδα για τους κατοίκους της Ελλάδας, η αποζημίωση αγροτικών ζημιών λόγω καταστροφής καλλιέργειας (εξαιρούνται οι επιδοτήσεις για πραγματοποίηση επενδύσεων από αναπτυξιακούς νόμους) κ.α. (Εγκ. Υπ. Οικ. πολ. 1135/ , πολ. 1207/9.10.91). Ακολούθως, από το άθροισμα αφαιρούνται τα ποσά τα οποία διατέθηκαν για αγορά αυτοκινήτων, ακινήτων, αποσβέσεις δανείων, δωρεές κ.τ.λ. Καθώς και τα ποσά που αντιστοιχούν στις αντικειμενικές δαπάνες αυτοκινήτων, ακινήτων κ.α. Το ποσό που υπολείπεται θεωρείται ως κεφάλαιο που μπορεί να μεταφερθεί για ανάλωση στα επόμενα έτη.

Σημειώνεται ότι τα παραπάνω ισχύουν και για όσους έχουν αναπηρία **67%** και πάνω. Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης ή αν το ποσό τους είναι μικρότερο από τρεις χιλιάδες (**3.000**) ευρώ για άγαμο, διαζευγμένο ή χήρο και πέντε χιλιάδες (**5.000**) ευρώ για συζύγους, τότε το ποσό που εκπίπτει αντί αυτών προσδιορίζεται με βάση την οικονομική, οικογενειακή και κοινωνική κατάσταση του φορολογούμενου και με βάση τις αποδεδειγμένες δαπάνες διαβίωσης τους, και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερο από **3.000** και **5.000** ευρώ αντίστοιχα (άρθρο 19 παρ. 2ζ Ν. 2238/94). Διευκρινίζεται ότι το ποσό των 3.000 και 5.000 αντίστοιχα δεν λαμβάνεται υπόψη και για τις χρονιές εκείνες που φορολογούμενος δεν ήταν υποχρεωμένος να υποβάλλει φορολογική δήλωση.

Σε αυτό το σημείο διευκρινίζεται ότι κάθε ποσό που καταβλήθηκε για την απόκτηση των παραπάνω εσόδων τα μειώνει και το ποσό που απομένει είναι αυτό που περιορίζει ή καλύπτει την συνολική ετήσια δαπάνη. Στην περίπτωση όμως που το κόστος απόκτησης των παραπάνω είχε θεωρηθεί τεκμήριο για τον προσδιορισμό του εισοδήματος του έτους και ο φορολογούμενος επικαλείται ανάλωση κεφαλαίου, τότε το κόστος αυτό της απόκτησης δεν μειώνει τα πιο πάνω έσοδα.³⁸

Παράδειγμα:

Πραγματοποιείται αγορά ακινήτου αξίας **180.000€**, ο φορολογούμενος εμφανίζει εισοδήματα **100.000€**, έχει ανάλωση κεφαλαίων από προηγούμενα έτη ύψους **80.000€**. Ανάλωση κεφαλαίων από προηγούμενα έτη: **50.000€** από πώληση ακινήτου την προηγούμενη χρονιά, **10.000€** από κέρδη μετοχών πριν από 2 έτη, **20.000€** κέρδος από λαχείο την προηγούμενη χρονιά. Ο υπόχρεος δεν έχει αγορά περιουσιακού στοιχείου για τα 3 προηγούμενα έτη.

Επομένως αν προσθέσουμε την πώληση, τα κέρδη από μετοχές και τα κέρδη από λαχείο προκύπτει η ανάλωση κεφαλαίων από προηγούμενα έτη.

---

³⁸ Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 424-425

50.000 + 10.000 + 20.000 = 80.000€ ανάλωση από προηγούμενα έτη

2. 8 ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΗ ΚΑΛΥΨΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΥ

Παραπάνω αναλύθηκαν οι τρόποι κάλυψης της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης που προκύπτει από την κατοχή ή αγορά περιουσιακών στοιχείων. Υπάρχει όμως η περίπτωση ο φορολογούμενος να μην είναι σε θέση να δικαιολογήσει την δαπάνη της περιουσιακής του κατάστασης. Στην περίπτωση όπου ο υπόχρεος δεν δικαιολογεί την τεκμαρτή δαπάνη από την κατοχή περιουσιακών στοιχείων, φορολογείται για το σύνολο αυτής, καθώς αποτελεί το φορολογητέο του εισόδημα. Όταν ο υπόχρεος δεν εμφανίζει την πηγή των χρημάτων που χρησιμοποιήθηκαν για την αγορά, το κράτος θεωρεί ότι έχει αποκρύψει εισοδήματα και το ποσό που υπολείπεται προστίθεται στο φορολογητέο του εισόδημα.³⁹

Παράδειγμα:

Πραγματοποιείται αγορά περιουσιακού στοιχείου αξίας **50.000€**, ο υπόχρεος έχει εισοδήματα, για τα οποία φορολογείται ύψους **20.000€**. Δεν μπορεί να καλύψει τα **30.000€** που υπολείπονται από την αγορά,

50.000 - 20.000 = 30.000€ η διαφορά από την αγορά

Τα **30.000€** προστίθενται στο φορολογητέο του εισόδημα **20.000€** και τελικά θα φορολογηθεί για **50.000€**.

³⁹ Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012 σελ. 417

2. 9 ΓΕΝΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ο φορολογούμενος άγαμος για το έτος 2012 εμφανίζει εισοδήματα από ενοίκια 5.000€, εισοδήματα από ελευθέριο επάγγελμα 30.000€, έχει στο όνομα του ένα σπίτι κύρια κατοικία 100 τ.μ. , αυτοκίνητο 1.800 κυβικών. Πραγματοποιεί αγορά ακινήτου αξίας 80.000€, εμφανίζει κέρδη από μετοχές 20.000€, ανάλωση κεφαλαίου προηγούμενων ετών (από εισοδήματα) 30.000€ και δέχεται γονική παροχή 40.000€. Έχει δαπάνες νοσοκομειακής περίθαλψης αξίας 300€.

Εισοδήματα $30.000 + 5.000 = 35.000€$

Τεκμήρια κατοικία $(80 \times 40) + (20 \times 65) = 3.200 + 1.300 = 4.200$

αυτοκίνητο $7.600 - (7.600 \times 30\%) = 5.320$

ελάχιστη αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης **3.000**

Σύνολο τεκμηρίων 12.820

Αξία αγοράς 80.000

Γενικό σύνολο τεκμηρίων 112.820

Ο υπόχρεος θα φορολογηθεί βάση των τεκμηρίων του.

Πρόσθεση ποσών που δικαιολογούν τα τεκμήρια $20.000 + 30.000 + 40.000 = 90.000$

Από το σύνολο των τεκμηρίων αφαιρούμε τα ποσά που τα δικαιολογούν $112.820 - 90.000 = 22.820$

Το φορολογητέο εισόδημα του υπόχρεου είναι 22.820€ και ο φόρος που του αναλογεί είναι 5.000€ αφορολόγητα για τα επόμενα $7.000 \times 10\% = 700$ για τα επόμενα $4.000 \times 18\% = 720$ και για τα επόμενα $6.820 \times 25\% = 1705$. Προθέτουμε τα ποσά $700 + 720 + 1705 = 3.125€$ ο φόρος που οφείλει να καταβάλει στο κράτος. Από τον φόρο που προέκυψε αφαιρείται το 10% της δαπάνης νοσοκομειακής περίθαλψης $300 \times 10\% = 30€$, $3.125 - 30 = 3.095$ ο φόρος που τελικά θα καταβάλλει στο κράτος.

2.10 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι αλλαγές που επιχειρεί ο νομοθέτης στην φορολογία του εισοδήματος, με γνώμονα την κάλυψη των εκάστοτε οικονομικών αναγκών, είναι συχνές και επηρεάζουν άμεσα τους φορολογούμενους. Με την τροποποίηση του άρθρου 9 του ΚΦΕ, από το οποίο ορίζεται η διαδικασία υπολογισμού και καταβολής του φόρου εισοδήματος για το έτος 2012, επήλθε μια σειρά αλλαγών για το αφορολόγητο ποσό που δικαιούται ο φορολογούμενος και τις δαπάνες που μειώνουν τον φόρο. Οι αλλαγές αυτές είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση του ποσοστού των δαπανών που εκπίπτουν από τον φόρο αλλά και του αφορολόγητου ποσού από τα 8.000€ στα 5.000€, διαφοροποιώντας έτσι και τα κλιμάκια του φορολογητέου εισοδήματος. Από την μελέτη της σύγκρισης που πραγματοποιήθηκε πριν και μετά τις αλλαγές του άρθρου, παρατηρήθηκε αύξηση του φόρου που τελικά θα καταβάλει ο φορολογούμενος στο κράτος για το οικονομικό έτος 2012 σε σχέση με τον φόρο που είχε υποχρέωση να καταβάλει το προηγούμενο έτος. Η αύξηση αυτή προκύπτει από την μείωση αφενός του αφορολόγητου ποσού και αφετέρου του ποσοστού των δαπανών που εκπίπτουν από το φόρο σε σχέση με το 2011.

Επιπλέον, κατά το οικονομικό έτος 2012 παρουσιάστηκαν αλλαγές και στην ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης. Πιο συγκεκριμένα, η τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από την κατοχή περιουσιακών στοιχείων αυξήθηκε ουσιαστικά κατά το 2012 σε σύγκριση με την αντίστοιχη του 2011. Επομένως, και στην περίπτωση φορολόγησης με βάση την περιουσιακή κατάσταση του φορολογούμενου, ο φόρος που προκύπτει είναι μεγαλύτερος, καθώς αυξήθηκαν τα ποσά της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης που είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν ως φορολογητέο εισόδημα. Ένα ακόμη σημαντικό θέμα που σχετίζεται με την τεκμαρτή δαπάνη είναι η αντιμετώπισή της. Μελετώντας την ετήσια αντικειμενική δαπάνη και την εφαρμογή της για την φορολόγηση του υπόχρεου, ερευνήθηκε η διαδικασία αντιμετώπισης της τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτει από την κατοχή ή την αγορά περιουσιακών στοιχείων με σκοπό την μείωσή της. Λόγω μάλιστα της αύξησης του ποσού της τεκμαρτής δαπάνης, θεωρήθηκε ακόμη πιο σημαντική η αντιμετώπισή

της για την μείωση του φόρου, εφόσον αυτή δύναται να χρησιμοποιηθεί ως φορολογητέο εισόδημα.

Συνοψίζοντας, από την εξέταση της φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων για το οικονομικό έτος 2012 και συγκεκριμένα του άρθρου 9 και της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης, διαπιστώνεται πως με τις αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν, ο φόρος που οφείλει να καταβάλει ο φορολογούμενος στο κράτος αυξήθηκε σε σχέση με το 2011. Ο φορολογούμενος επιβαρύνεται ανεξάρτητα με το αν θα φορολογηθεί με βάση το εισόδημά του ή με βάση την περιουσιακή του κατάσταση, καθώς υπάρχουν μειώσεις και στο αφορολόγητο και στις δαπάνες που εκπίπτουν από τον φόρο αλλά και αύξηση της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ι. Δ. Καραγιάννης, Αικ. Δ. Καραγιάννη, Δ. Ι. Καραγιάννης, Φορολογικά-Φοροτεχνικά Φορολογικές Δηλώσεις Παραδείγματα & Εφαρμογές, 15η εκδ., Θεσσαλονίκη, 2012

Επιστημονική ομάδα της epsilon net, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας 2012, εκδ. KINITRON ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 2012

Επιστημονική ομάδα ASTbooks, Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης (Πόθεν έσχες), εκδ. Λογιστική Ενημέρωση, α.τ., α.χ.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

<http://www.forin.gr>